

NOTULEN van de vergadering van de raad van de gemeente Voorschoten, gehouden op 9 maart 2023 vanaf 20.00 uur.

Voorzitter: mevrouw N. Stemerding, burgemeester.

Griffier: de heer B.J. Urban.

Aanwezige leden: de heer mr. drs. C. Bremmer, mevrouw R.E. de Bruin-Van Alphen, de heren A. Deuzeman, W.J. van Duivendijk en G. van den Ende, mevrouw C.L. Ilić, mevrouw P.T.M. Kortekaas-Warmerdam, mevrouw J.G. van der Krogt, de heren P. 't Lam en B. Lavrijsen, mevrouw K.S. van Meenen, mevrouw E. Mieremet, de heer M.P.A. van Oostrum, mevrouw M.H.R. Persoon, de heren A.L.R. Posthuma en B.W. Reinke, mevrouw J.C. Schroot, mevrouw H.M. van der Wende, mevrouw P. Wijnen en mevrouw M.J.T. Zoun.

Afwezig: de heer E.M.L.H. Maassen.

Aanwezige wethouders: de heer P. de Bruijn en de heer C.J. van der Elst.

1. Opening, mededelingen en vaststelling agenda

De **voorzitter:** Hierbij open ik de vergadering van de gemeenteraad van Voorschoten van donderdag 9 maart. Ik heet u allen van harte welkom. Bericht van verhindering is ontvangen van de heer Maassen en mevrouw Zoun. Ik wilde mevrouw Van Meenen feliciteren met haar verjaardag, maar ze is er niet. O, daar is ze! Hiep, hiep, hoera!

(Applaus)

Gefeliciteerd, mevrouw Van Meenen! Wat fijn dat u uw verjaardag met ons wil vieren. Dat zien wij als een grote eer.

Zoals u weet, heeft wethouder Zoetemelk afgelopen dinsdag met onmiddellijke ingang zijn ontslag ingediend. U heeft dinsdagmiddag zijn brief ontvangen. Ik denk dat het goed is dat ik hier aangeef dat wij de heer Zoetemelk uiteraard dankbaar zijn voor de 12,5 jaar waarin hij zich heeft ingezet voor Voorschoten als raadslid, fractievoorzitter en vervolgens als wethouder. Ik heb met de heer Zoetemelk afgesproken dat op een nader moment, uiteraard op een gepaste wijze, nog even wordt stilgestaan bij zijn afscheid als wethouder. Daar hoort u te zijner tijd nadere informatie over.

Zijn er wijzigingen of verzoeken ten aanzien van de agenda?

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Aansluitend op uw mededeling: ik denk dat het gezien deze grote wijziging in de samenstelling van ons college gepast is om hier ook als raad onderling enige aandacht aan te besteden en straks een discussie aan te gaan. Dat onderlinge beraad van de raad zou ik dus graag willen toevoegen aan de agenda.

De **voorzitter:** Ik kijk rond: kunt u daarmee instemmen? Dan wil ik voorstellen om dat bij punt 4 te doen. Dan maken we er bij de actuele bestuurlijke aangelegenheden agendapunt 4.1 van, uiteraard na het vragenuur. Ik constateer dat de raad ermee instemt om het vertrek van wethouder Zoetemelk als agendapunt 4.1 aan de agenda toe te voegen.

Zijn er nog andere punten van orde? Meneer Van Oostrum, had u nog een motie die vreemd is aan de orde van de dag en die u wil toevoegen aan de agenda?

De heer **Van Oostrum** (CDA): Mevrouw de voorzitter, volgens mij staat die op de agenda. Ik heb vanmiddag op de site gekeken en toen stond de motie netjes geagendeerd. Ik hoop dat ik daarmee uw vraag heb beantwoord.

De **voorzitter**: Volgens mij stond de motie niet op de agenda. Het is een motie die vreemd is aan de orde van de dag. Het is altijd netjes om hier dat agendaverzoek te doen, maar ik begrijp dat u dat bij dezen heeft gedaan.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Zeker.

De **voorzitter**: Omdat de motie formeel niet op de agenda stond, stel ik voor dat we de motie toevoegen aan agendapunt 14. Ik constateer dat de raad daarmee instemt.

De agenda wordt aldus gewijzigd vastgesteld.

De **voorzitter**: De spreektijd is vanavond 20 minuten per fractie en 38 minuten voor het college. We hebben een volle agenda voor ons liggen. Ik wil u allen dus verzoeken om te letten op de spreektijden. Dat geldt voor de raad én voor het college.

2. Vaststellen raadsnotulen van 2 februari 2023

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

3. Lijst van ingekomen stukken voor de gemeenteraad

3.1. Brieven van instellingen of burgers;

3.2. Informatiebrieven van het college van B en W

3.3. Schriftelijke beantwoording van vragen uit de raad

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Ten aanzien van brief 2078 van de bewoners van Fortuyn over uitblijvende communicatie willen wij graag dat een afschrift van de beantwoording naar de raad gaat.

De **voorzitter**: Prima, dat staat genoteerd.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. In brief 2074 met betrekking tot de begeleidende brief bij het vastgestelde Werkprogramma van Holland Rijnland 2026 staat onder het kopje "Handreiking": "Graag doen wij het aanbod langs te komen bij u in de raad om de uitvoering van het werkprogramma toe te lichten." An offer you can not refuse; mijn fractie zou dat aanbod, al of niet in combinatie in regionaal verband of in welke modaliteit dan ook, graag met beide handen aannemen. Ik veronderstel vrijblijvend dat ik hierin niet alleen sta. Ik wijs terzijde ook op de belangrijke punten die wij als raad bij de zienswijzebehandeling hebben ingebracht op dit punt: de Woonvisie, de Warmtevisie, fietsverkeer et cetera. Wij willen dit desgewenst nader toelichten in het presidium.

De **voorzitter**: Prima, uw verzoek wordt aan het presidium voorgelegd. De inhoudelijke onderbouwing hebben we gehoord, maar wellicht kunt u die ook mailen. Dan gaan we dit in het presidium bespreken.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Ik meende te horen dat brief 1278 van Fortuyn al geagendeerd is. Klopt dat?

De **voorzitter**: Er komt een afschrift van de brief naar de raad.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Wij willen ook graag een afschrift. Dat komt dus overeen met onze vraag, maar wij zouden ook graag brief 2086 willen agenderen in de commissie Wonen, Ruimte en Groen, met name bij de Beheervisie, wanneer die aan de orde is. Dat is de brief met betrekking tot de Vlietwijk. Wij zullen hiervoor een onderbouwing naar het presidium sturen.

De **voorzitter**: Prima.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik wil graag een vraag stellen over de schriftelijke beantwoording van een schriftelijke vraag bij agendapunt 3.3.

De **voorzitter**: Wilt u zaken daarvan overhevelen?

De heer **Posthuma** (PvdA): Er zijn toezeggingen gedaan door het college en ik wil daar graag direct een vraag over stellen.

De **voorzitter**: Volgens mij is het niet de bedoeling dat we dat agendapunt vanavond gaan behandelen en hier vragen gaan stellen. Er zijn twee mogelijkheden: u hevelt de schriftelijke vragen over als het wat langere vragen zijn of u heeft een hele korte vraag die met ja of nee kan worden beantwoord. Daar wil ik dan misschien ruimte voor geven.

De heer **Posthuma** (PvdA): Het is dat laatste.

De **voorzitter**: Dus geen discussie; dat belooft u?

De heer **Posthuma** (PvdA): Ja.

De **voorzitter**: Oké, dan mag u één vraag stellen met betrekking tot een schriftelijke vraag.

De heer **Posthuma** (PvdA): Het gaat over vraag 291 over de plaatsing van lichtbakken bij oversteekplaatsen. Het college had beloofd dat eind februari alle lichtbakken geplaatst zouden worden. Mijn vraag is of dat is gebeurd, ja of nee.

De **voorzitter**: Ik geloof niet dat het college dat kan beantwoorden. Nee, de aanwezige wethouders hebben geen actuele informatie over de stand van zaken met betrekking tot de plaatsing van lichtbakken. Ik stel voor dat we het antwoord op deze vraag de komende week aan de raad zullen terugkoppelen, want de vraag kan met ja of nee worden beantwoord. Als het nee is, hoop ik dat het college ook kan aangeven wanneer dit wél gebeurt. Volgens mij, zo rondkijkend, kan niemand hier nu antwoord op geven. Ik constateer dat de heer Posthuma daarmee akkoord gaat.

Met inachtneming van het bovenstaande wordt besloten overeenkomstig de voorstellen tot afdoening.

4. Vragenuurtje en actuele bestuurlijke aangelegenheden

De **voorzitter**: Mevrouw Schroot heeft vragen over het AB-huis. De procedure is als volgt. Mevrouw Schroot stelt haar vragen. De wethouder antwoordt en in de tweede termijn kan mevrouw Schroot als indiener van de vragen nog een keer vragen stellen. Dan geef ik het woord aan de overige fracties voor het stellen van vragen, waarna de wethouder ook die vragen zal beantwoorden.

- *Ambachts- en Baljuwhuis*

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Afgelopen dinsdag kon iedereen online bij de Voorschotense Krant informatie lezen waardoor ik eigenlijk werd verrast. De titel was dat het Ambachts- en Baljuwhuis wordt opgeknapt. De eerste vraag is of het bericht klopt met de informatie die het college verstrekt heeft. De tweede vraag is waarom ik als raadslid nieuwe informatie in de pers lees, want ik stel het op prijs als alle raadsleden als eersten geïnformeerd worden. Waarom is dat niet gebeurd? Want we zijn al in afwachting van de startnotitie plan van aanpak en ik lees dit artikel nu zo alsof er al keuzes zijn gemaakt. Er is kennelijk een besluit genomen dat we het AB-huis definitief in bezit houden en opknappen. De derde vraag is wanneer en door wie dit allemaal besloten is. Deze vraag stel ik ook namens alle inwoners die verkoop van het pand een goed idee vonden en vinden. Het in bezit en beheer houden van dit prachtige monument betekent namelijk dat we als gemeente andere dingen niet kunnen doen, bijvoorbeeld het zwembad openhouden of het realiseren van een Bieb+. Die financiële gevolgen zijn ook nog niet in de raad besproken. De vierde vraag: we kennen de dekking van de schikking van € 350.000 nog niet. Ook het CDA heeft hiernaar gevraagd volgens een artikeltje op 7 maart in het Leidsch Dagblad. Het opknappen van het pand is kostbaar. Opgeteld met alle gemaakte notaris-, expert- en advocatenkosten schat ik dat de kosten richting € 0,5 miljoen of meer gaan. Ik vraag me dus af of het college hier voor zijn beurt heeft gesproken en of we dit überhaupt wel kunnen betalen. Ik hoor graag de antwoorden.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Wat mij betreft zijn het niet hele verrassende zaken die in de krant hebben gestaan. Ten eerste heeft de raad eigenlijk al bij het besluit in februari 2022 het

verkooptraject gestaakt. Dit betekende impliciet meteen dat het weer in ons beheer komt; daar hebben we het natuurlijk al eerder over gehad. Dat brengt natuurlijk met zich mee dat we het pand uiteindelijk weer in onderhoud moeten nemen. Maar dat zegt nog niet dat we dat nu al doen, want zoals u ook aangeeft, heeft u in het presidium een LTA vastgesteld. Daar staat inderdaad ook de startnotitie AB-huis op. Daarna, in september, volgt een raadsvoorstel met een plan van aanpak. Daar komt uiteindelijk ook een voorstel in met betrekking tot wat, hoe, hoeveel het kost als we het Ambachts- en Baljuwhuis weer gewoon gaan opknappen en natuurlijk de route die we daarvoor gaan nemen. We zijn nu al wel bezig om te weten te komen wat de stand van zaken is. We weten in ieder geval dat het dak lekt - dat lijkt me niet goed voor zo'n mooi pand - en dat er wat andere tekortkomingen zijn. We zijn dat nu dus in ieder geval aan het inventariseren, zodat we dat hopelijk over een paar weken inzichtelijk hebben, maar uiteindelijk moeten we daar dan nog een prijskaartje aan hangen en moet daar ook een "go" op komen.

Misschien is het goed om te noemen dat we in dat traject van de startnotitie tot uiteindelijk het plan van aanpak natuurlijk ook van plan zijn om daaraan echt nog een participatietraject te koppelen, want er zijn wel degelijk mensen - u noemde de bewoners - die daarover graag willen meepraten. De huidige coalitie heeft eerder aangegeven dat zij terughoudend is in het meteen weer verkopen van het AB-huis. Dat speelt dus wel degelijk mee. Maar nogmaals, we moeten het traject door.

Wat uw vraag over de 3,5 ton betreft: dat is iets wat we natuurlijk ook in februari tijdens de sessie al hebben besproken. Daarbij hebben we gezegd dat die 3,5 ton gaat terugkomen in de Kadernota. Daar zult u dat ook terugzien. Volgens mij heb ik indirect al gezegd dat we op een later moment terugkomen op de kosten van in beheer nemen, weer opknappen en verduurzamen, wanneer we ook weten wat die kosten zijn. Dat is dus de status.

De **voorzitter**: Mevrouw Schroot, uw aanvullende vragen.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Als ik het nu goed beluister, staat het vast dat wij het AB-huis in beheer houden, maar volgens mij ligt er nog steeds de vraag of we dat überhaupt kunnen betalen. Je kunt natuurlijk van alles in een coalitieakkoord zetten wat heel logisch is, maar als je gouden kranen belooft en als je die niet kunt betalen, zal je toch op de een of andere manier extra inkomsten moeten genereren door de WOZ te verhogen, het op een andere wijze rond moeten zien te krijgen of moeten besluiten om het toch te gaan verkopen. Mijn vraag is dus eigenlijk wanneer die keuze wordt voorgelegd, want nu lijkt het erop alsof het besluit al is genomen dat we het koste wat kost sowieso in beheer gaan houden.

De **voorzitter**: Ik kijk rond: zijn er nog andere vragen aan de wethouder?

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik ben het met de wethouder eens dat er echt wat moet gebeuren aan de renovatie van het pand. Dat is heel goed, maar het niet door laten gaan van de verkoop betekent natuurlijk niet automatisch en per definitie dat je het ook in eigen bezit zou moeten houden. Voor zo'n groot onderhoud moet je natuurlijk ook een klein beetje weten wat je met het pand wil gaan doen. Kan de wethouder dus zeggen welke richting het college eigenlijk op wil gaan met dit pand? Dat bepaalt namelijk ook hoe zwaar je gaat renoveren en of je bepaalde delen misschien juist wél op de lange baan wil schuiven.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Ook wij zijn in principe natuurlijk best tevreden met het feit dat er in ieder geval gerestaureerd gaat worden aan het mooie pand, maar ik wil wel een verhelderende opmerking van de wethouder horen. Met het besluit in februari zou impliciet zijn besloten dat we het pand in eigen bezit gingen houden, maar bij dat besluit, waar we het misschien nog eens over moeten hebben, werden wensen en bedenkingen ingetrokken. Het enige raadsbesluit dat wij genomen hebben, is dat we het pand vrij hebben gegeven voor verkoop onder voorwaarden. Daar is een uitgebreide discussie aan voorafgegaan en precies in februari was het verhaal dat we er niet over konden discussiëren en dat we het ook niet moesten hebben over de toekomst van het gebouw, want dat zou later komen. Ik vind het erg opmerkelijk om nu te horen dat we op dat moment kennelijk iets besloten hebben over de toekomst van het gebouw zonder enige dekking en zonder enig plan. Ik zou dus graag van de wethouder horen hoe hij dat ziet.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Ik heb net niet gezegd dat er impliciet is besloten om het pand weer in bezit te nemen. Ik zei: "terug uit de verkoop halen". Dat impliceert dat we het ook weer in onderhoud moeten nemen. Dat heb ik zojuist gezegd; daar kunt u de band voor terugspoelen.

Dan de richting. We moeten de startnotitie uiteraard nog met z'n allen gaan behandelen, maar er zijn wel een paar kaders waarmee we rekening kunnen houden. In deze coalitie hebben wij gezegd dat het onze voorkeur heeft om het Ambachts- en Baljuwhuis in bezit te houden. Uiteraard moeten we daarbij zeker kijken naar de desbetreffende financiën. Dat is heel belangrijk, want daar moeten we een afweging over maken. Daarnaast is de richting nog niet uitgekristalliseerd. Dat moeten we met z'n allen doen in de startnotitie, maar we weten dat we te maken hebben met een huidige huurder en met het legaat. Er moet dus een maatschappelijke functie in komen. Dat zijn grofweg de componenten waarmee we te maken hebben. Daarnaast zijn er natuurlijk eventueel ook eisen van verduurzaming et cetera, maar dat komt straks allemaal terug in de verschillende stukken die gewoon langs de raad gaan.

De **voorzitter**: Daarmee is het vragenuur beëindigd.

4.1. Vertrek van wethouder Zoetemelk

De **voorzitter**: Meneer Deuzeman, u heeft dit agendapunt aangevraagd.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Ik denk dat het niemand zal verbazen dat onze fractie enigszins overvallen werd door het plotselinge vertrek van wethouder Zoetemelk. Uit de brief die wij van de wethouder ontvingen, begrijpen wij dat het persoonlijke redenen betreft. Dat is uiteraard bijzonder spijtig. Dit betekent natuurlijk ook dat de fractie van het CDA op dit moment niet meer vertegenwoordigd is in het college. Zowel bij burgers als bij onze fractie dringt zich dan de vraag op of de kwestie inderdaad alleen persoonlijk is of dat de fractie zich hiermee ook definitief terugtrekt uit het college. Zo nee, hoe ziet de fractie het tijdspad nu dan voor zich? Laat ik daarnaast meteen een vraag aan het college stellen. Wellicht is het college demissionair - dat hangt af van wat het CDA straks antwoordt - maar we hebben te horen gekregen hoe de herverdeling van de portefeuilles zal zijn. Dat is prima, maar het lijkt waarschijnlijk dat hierdoor verder vertraging zal optreden op dossiers. Ik ga ervan uit dat daar nu misschien nog geen zicht op is, maar gaat daar richting de komende presidiumvergadering al wel zicht op zijn en kunnen wij daarvan op de hoogte gesteld worden?

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Dank aan de heer Deuzeman voor zijn vragen, die ons de gelegenheid geven om hier in de openbaarheid toch wat meer op te reageren. Onze wethouder, de heer Zoetemelk, heeft ons allen via een brief laten weten dat hij om gezondheidsredenen per direct is afgetreden als wethouder. Er zijn geen politieke redenen. Voor ons kwam dit onverwachts; voor René was het een worsteling. In zijn brief komt die worsteling ook naar boven. Enerzijds is er een grote wil om zich in te zetten voor Voorschoten. René schrijft ook dat het wethouderschap veel van hem vergde. Zijn gezondheid leed hieronder. Gezondheid staat voor het CDA op 1. Als wethouder en fractielid was René een mensenmens. Hij stond en staat dicht bij de mensen van Voorschoten. Wij willen René, zijn vrouw en zijn dochter daarom hier nu in de openbaarheid namens het CDA en al die Voorschotenaren die hem altijd gesteund hebben, heel veel sterkte en rust toewensen.

Onze gemeente heeft belang bij een stabiel en krachtig bestuur. Wij gaan daarom op zoek naar een opvolger of opvolgster. Dat zullen we zorgvuldig en zo snel mogelijk doen. Wij werken daar nu al hard aan en wij willen daar voor eind mei meer duidelijkheid over kunnen geven. Ik hoop hiermee de vragen van de heer Deuzeman over het tijdspad en dergelijke te hebben beantwoord.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Laat ik namens onze fractie allereerst zeggen dat we de wethouder een rustig herstel willen wensen en de fractie van het CDA een voorspoedige zoektocht. Wij hebben ook met dat bijltje gehakt en dat vraagt wel het een en ander. Een datum eind mei betekent dat de wethouder niet voor de Kadernota aanwezig zal zijn. Klopt het dat de nieuwe wethouder in uw planning niet voor de Kadernota geïnstalleerd zal worden?

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Ik meen op mijn netvlies te hebben dat de Kadernota in juni, eind juni, komt.

De **voorzitter**: Eind juni.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Eind mei ligt daarvoor, maar de voorbereidingen voor de Kadernota lopen mogelijk wel in hetzelfde tijdspad als de tijd waarin wij op zoek zijn. Dat kunnen wij helaas niet voorkomen.

De **voorzitter**: Wethouder De Bruijn zal de vraag aan het college beantwoorden.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Er is gevraagd hoe het college kijkt naar vertraging door de herverdeling van de portefeuille. Ik moet zeggen dat wij op dit moment nog geen vertraging zien opkomen. We denken dat we, zoals we nu staan, de termijnen in de LTA kunnen nakomen. We hebben in ieder geval nog geen signalen dat dit ophoudt. Mocht dat zo zijn, dan laten we dat natuurlijk zo snel mogelijk weten, want het is natuurlijk waar dat we in plaats van met drie wethouders met twee wethouders zijn, maar we hebben nog wel de ambtelijke organisatie. Wel zou ik iets willen vragen voor de vergadering van volgende week van de commissie WRG, omdat daar natuurlijk het een en ander moet worden opgevangen voor wethouder Zoetemelk. Om te zorgen dat het in de commissie goed verloopt, zou ik u heel graag de suggestie willen doen om zo veel mogelijk vragen met betrekking tot zijn onderwerpen vooraf schriftelijk in te dienen. Dan is het voor ons wel degelijk een stuk makkelijker te behappen. Dat is dus eigenlijk een vraag aan u.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Dat lijkt me een schappelijk verzoek. Het is goed om te horen dat het college voorlopig nog geen vertraging voorziet. Ik wens het college veel sterkte.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Ik wil bij dezen bekrachtigen dat het aftreden van de heer Zoetemelk geen effect heeft op de coalitie, anders dan dat onze wethouders een tandje harder moeten werken, wat best een uitdaging is. Wij zijn de heer Zoetemelk dankbaar voor zijn inzet en ik bewonder het zeer dat hij zelf het besluit heeft genomen om voor zijn gezondheid te kiezen.

De **voorzitter**: Dank aan u allen voor de mooie woorden in de richting van de heer Zoetemelk.

5. Hamerstuk:

5.1. Cultuurvisie 2023-2026 (raadsregistratienummer Z/21/053648/330529)

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

6. BESPREEKPUNTEN

7. Zienswijze Regionale Woonagenda en Huisvestingsverordening Holland Rijnland (raadsregistratienummer Z/22/071855/332058)

De **voorzitter**: De gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland heeft de Regionale Woonagenda en Huisvestingsverordening aan de gemeenteraad aangeboden. De Woonagenda moet bijdragen aan het realiseren van voldoende woningen op de juiste plek. De verordening stelt regels voor sociale verhuur en geeft de mogelijkheid om regels te stellen voor verhuur van middenhuurwoningen. De gemeenteraad stelt een zienswijze op deze stukken vast.

De heer **Van den Ende** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Wij van Voorschoten Lokaal zijn grote voorstanders van betaalbare sociale huur- en koopwoningen. Deze woningen willen wij in de eerste plaats op versteende gemeentegrond laten bouwen voor starters en ouderen, zodat inwoners uit Voorschoten ook een plekje in Voorschoten kunnen krijgen. Het zou moeten kunnen dat wij gemeentegrond goedkoop kunnen inzetten ten opzichte van commerciële bouwgronden. Wij staan in de gemeenteraad niet alleen met onze mening dat er snel iets gedaan moet worden, maar de bureaucratie is traag. De prijzen gaan steeds verder omhoog, maar het grootste probleem in Voorschoten is het aantal hectaren waarop in Voorschoten nog gebouwd kan worden. Maar toch is het nodig om een inhaalslag te maken binnen de gemeente, want het staat vast dat er iets moet gebeuren. Daar staan wij gelukkig niet alleen in, want ook veel inwoners van Voorschoten en de gemeenteraad willen dit. Voorschoten Lokaal wil ook graag lokaal maatwerk, zodat Voorschotense ingezetenen eerder recht hebben op een woning dan inwoners van buurgemeenten. De zienswijze is een leidraad waar de gemeenten in Holland Rijnland zich aan gaan binden voor de komende jaren en ver daarna: minimaal 67% sociale huur en middenhuur. Maar er moet nog heel veel gebeuren in Voorschoten. Bestaande projecten blijven zoals ze nu zijn, maar nieuwe projecten

zullen zich moeten conformeren aan de Regionale Woonagenda, die deze maand ondertekend gaat worden. Zijn we hier als Voorschoten Lokaal blij mee? Het antwoord is ja. Er zijn de laatste jaren genoeg woningen in Voorschoten gebouwd in de prijsklasse van € 500.000 tot meer € 700.000, die voor Jan Modaal niet op te brengen zijn. Het is tijd om goedkope woningen te gaan bouwen, want ook Jan Modaal heeft het recht om in Voorschoten te wonen.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Na de bespreking in de commissie was de algemeen gedeelde conclusie dat een aantal punten in onze zienswijzebrief moesten worden aangepast. Dank aan mevrouw Van der Wende als trekker van amendement 190 van het CDA, de VVD en Voorschoten Lokaal. De aanpassingen doen recht aan hetgeen in de commissie is gewisseld. Amendement 186 van de PvdA zouden we graag samengevoegd zien met amendement 190. De ambitie om onze achterstand in te halen, mag iets ambitieuzer dan met het woord "geleidelijk". Daarin voelen we dus meer voor de tekst van het amendement van de PvdA. De andere onderdelen van amendement 190 steunen wij. Die ontbreken bij amendement 186. Als in de volgorde van de stemming eerst amendement 190 in stemming wordt gebracht en dan amendement 186, stemmen wij dus voor beide amendementen en voor het raadsvoorstel.

Mevrouw **Van der Krogt** (GroenLinks): Voorzitter. Allereerst zeg ik dat het niet amendement 186 is, maar amendement 185.

Mevrouw **Schroot** (D66): Sorry.

Mevrouw **Van der Krogt** (GroenLinks): Ik heb dit agendapunt samen met meneer Maassen van de SP voorbereid. Ik wil namens hem en GroenLinks dit agendapunt bespreken. We delen de zorg die meneer Van den Ende aangeeft: het is belangrijk dat er in Voorschoten meer gebouwd gaat worden. We moeten richting die 67%. We moeten naar de 30% om een inhaalslag te maken. We zitten op dit moment rond de 21%, zoals ook in de amendementen van mevrouw Van der Wende en meneer Posthuma wordt aangegeven. Van die 21% naar die 30% komen, wat eigenlijk het uitgangspunt zou moeten zijn, gaat te langzaam als we er in een periode steeds maar 30% sociale huur bij doen. Het is in onze ogen dus belangrijk dat de nadruk echt op die inhaalslag wordt gelegd. Dat betekent dat er bij nieuwbouw, bij nieuw te starten projecten, misschien meer aandacht moet zijn voor sociale huur. Verder hebben wij, zoals mevrouw Schroot al aangaf, bij de bespreking in de commissie WRG al aangegeven dat er in de zienswijze veel klopt en dat we over de amendementen willen beslissen in de door mevrouw Schroot aangegeven volgorde.

Mevrouw **Van der Wende** (CDA): Voorzitter. We hebben in de commissie inderdaad al uitgebreid stilgestaan bij dit onderwerp. We gaan straks gelukkig ook nog praten over het lokale werk dat we allemaal te doen hebben. Nu gaat het vooral om de regionale afspraken. Het is fijn dat we deze woningproblematiek goed kunnen oppakken binnen de regio. Daarom dienen we een amendement in om onze zienswijze vanuit de gemeente en het Voorschotense perspectief nog iets meer aan te scherpen. Er stond nu "we stemmen in met de Regionale Woonvisie", maar we willen iets scherper aangeven dat dat gebeurt met een paar kanttekeningen en onder bepaalde voorwaarden. Die laten we terugkomen in het amendement. Naar aanleiding van het gesprek dat zojuist al plaatsvond, wil ik aangeven dat groei naar 30% absoluut het streven is waar we ons echt allemaal achter stellen. Het was in de commissie al duidelijk dat alle partijen daar zo in zitten. Het gaat nu inderdaad om de formulering van hoe we dat neerzetten richting de regio. Verder vragen we nog aandacht van Holland Rijnland voor een aantal aspecten, zoals de voorwaarden om onze woningen te realiseren in Voorschoten, bijvoorbeeld het elektriciteitsnet, dat echt een voorwaarde is. Daar kunnen we best regionaal een vuist voor maken en we vragen Holland Rijnland ook om dat te ondersteunen. We hebben er al uitgebreid bij stilgestaan dat er mogelijk een realisatieagenda is die in tekst iets afwijkt van wat wij nu voorgelegd hebben gekregen. Daar is in de commissie ook al over gesproken. Wij willen in ieder geval aangeven dat voor ons datgene wat nu aan ons is voorgelegd, de Woonagenda, leidend is. Dat heeft de wethouder in de commissie al bevestigd. Dat hebben we dus allemaal laten landen in een amendement, dat wij hierbij willen indienen. Het amendement, dat mede wordt ingediend door de VVD en Voorschoten Lokaal, luidt:

"Amendement 190.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 9 maart 2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/22/071855/332058 d.d. 17 januari 2023,

overwegende de beraadslaging in de commissie WRG van 9 februari jl.;

Besluit:

de voorgestelde conceptzienswijze als volgt te wijzigen:

De tweede alinea wordt vervangen door de volgende tekst:

De gemeente Voorschoten is in grote lijnen positief over de Regionale Woonagenda- en Huisvestingsverordening. Er wordt ingezet op het versnellen van de woningbouw, een meer betaalbare woningvoorraad en er komt meer aandacht voor de huisvesting van bijzondere doelgroepen. Wij kunnen instemmen met deze beide documenten, echter plaatsen wij bij onderdelen kanttekeningen vanuit Voorschotens perspectief, zien wij op onderdelen graag nog aanvullingen in de agenda en/of accenten aangebracht bij de uitvoering.

De vijfde alinea wordt vervangen door de volgende tekst:

De gemeenteraad van Voorschoten is voornemens om in te zetten op een betaalbare woningvoorraad van 67% bij nieuwbouwprojecten. Ondanks deze ambitie is hij wel van mening dat het streven naar een sociale huurvoorraad van 30% ten opzichte van de totale woningvoorraad niet realistisch is in de periode tot aan 2030, maar de ambitie is wel om geleidelijk te groeien naar dat percentage.

Hierna een alinea toe te voegen:

Randvoorwaarden

In de Regionale Woonagenda onder paragraaf 2.1 is al een aantal randvoorwaarden genoemd voor de realisatie van de woningopgave zoals de bereikbaarheid, de capaciteit van het elektriciteitsnet, mogelijkheden om duurzame energie op te wekken, duurzame mobiliteit, aandacht voor klimaatverandering (bijv. bodemdaling en hittestress) en inzetten op circulariteit. Wij willen Holland Rijnland verzoeken om hierbij ook inzet te plegen om te ondersteunen bij en actie te ondernemen ten aanzien van het scheppen van deze randvoorwaarden; met name ten aanzien van de capaciteit van het elektriciteitsnet in overleg met de netwerkbeheerder en voor het uitvoeren van stikstofberekeningen.

De tiende alinea te vervangen door de tekst:

Realisatieagenda

De gemeenteraad heeft vernomen dat er parallel aan de ter inzagelegging van de Regionale Woonagenda een Realisatieagenda wordt opgesteld en beoogd is deze vast te stellen uiterlijk 14 maart a.s. Wij zouden het op prijs stellen als deze Realisatieagenda eerst aan de raden voorgelegd kan worden om wensen en bedenkingen te uiten, alvorens de colleges en Holland Rijnland overgaan tot ondertekening. Omdat wij deze Realisatieagenda (nog) niet voorgelegd hebben gekregen, willen wij benadrukken dat voor ons de afspraken zoals vastgelegd in de Regionale Woonagenda leidend zullen zijn, in geval er tegenstrijdigheden tussen de Regionale Woonagenda en de Realisatieagenda zullen zijn."

De heer **Lavrijsen** (VVD): Voorzitter. Er worden een aantal grote ambities geformuleerd in de Woonagenda. De vorige sprekers hebben daar al aan gerefereerd. Er zijn grote uitdagingen, zoals betaalbare woningen en doorstroomwoningen. Alleen al voor de subregio West, waar Voorschoten toe behoort, is de ambitie om 12.000 tot 15.500 woningen te bouwen. Ter vergelijking: dat is al meer dan de hele woningvoorraad van Voorschoten. Dat is echt een enorme opgave. Het is een logische opgave en wij staan daar ook achter, maar er spelen daarbij wel grote zorgen over de vraag of die duizenden woningen realiseerbaar zijn. Er zijn grote problemen in de bouw met betrekking tot de grondstofprijzen, een tekort aan personeel, mobiliteit, stikstofruimte et cetera. Dan heb je eigenlijk al een heel kwetsbaar kader voor die grote ambitie. Ik denk dus dat het goed is dat dat geadresseerd wordt. Dat is ook meegenomen in amendement 190, dat wij dus van harte steunen. Al met al kunnen wij de voorliggende zienswijze, met inachtneming van amendement 190, daarmee verder steunen. Ik heb misschien nog een puntje, maar ik denk dat ik dat straks bij de Woonvisie bespreek, want dat lijkt mij beter.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Zoals de heer Lavrijsen al zei, spreekt er veel ambitie uit dit document, waarmee we belangrijke stappen moeten zetten. Allereerst wil ik complimenten geven aan het CDA, dat een poging heeft gedaan om alles, in mijn woorden, bij elkaar te vegen om daar één congruent geheel van te maken. Ik zie ons amendement echt als een aantal

randvoorwaarden die noodzakelijk zijn om dingen te kunnen realiseren, maar ik zie ze niet als ontbindende voorwaarden. Er spreekt meer een soort realisme uit van waar je tegenaan kunt lopen als je grootschalige woningbouw wil realiseren. Ik vind het ook belangrijk dat er een goed beroep wordt gedaan op de hulp van Holland Rijnland en de provincie en dat er ook geen vertraging moet zijn in de verschillende woningbouwdoelstellingen. Ik deel dus de opmerking van meneer Van den Ende dat ook de modale Voorschotenaar hier moet kunnen wonen. Ik ben het ook heel erg eens met wat mevrouw Schroot net zei. Zij heeft bij wijze van spreken gespiekt in mijn bijdrage, want woorden doen er echt toe en ik vind het woord "geleidelijk" in amendement 190 iets minder sterk en iets minder ambitieus dan de woorden die wij in ons amendement 185 hebben staan. Ik zou eigenlijk - ik weet niet of dat een novum is - een amendement op een amendement willen voorstellen, namelijk om dat specifieke gedeelte van amendement 190 aangepast te krijgen en te vervangen door de zinsnede uit het dictum van ons amendement. Het amendement, dat mede wordt ingediend door GroenLinks, luidt:

"Amendement 185.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 9 maart 2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/22/0718855/332058,

constaterende dat:

- a. in Voorschoten een groot tekort bestaat aan betaalbare woningen;*
- b. het percentage sociale huurwoningen in Voorschoten (22,1%) in vergelijking met het gemiddelde in Holland Rijnland (28%) zeer laag is;*

overwegende dat:

- a. één van de afspraken in de ontwerp regionale woonagenda luidt dat in elke gemeente van de nieuwbouw minimaal 30% sociale huur (netto toevoeging) is;*
- b. de Nationale Woon- en Bouwagenda spreekt van een streven om richting 2030 toe te groeien naar 30% sociale huur in de gehele voorraad in alle gemeenten;*
- c. in het coalitieakkoord is overeengekomen dat 'in lijn met de aankomende richtlijnen uit Den Haag (...) in te lopen op meer sociale woningbouw en goedkope koop tot NHG-grens';*

Besluit in de zienswijzebrief de laatste zin op blad 1 luidend 'Ondanks deze ambitie is hij wel van mening dat het streven naar een totale huurvoorraad van 30% in de totale woningvoorraad niet realistisch is' te wijzigen in de volgende tekst:

'Met inachtneming van deze ambitie is hij van mening dat - gelet op het huidige geringe aantal sociale huurwoningen - een groei tot 30% van de totale woningvoorraad in 2030 in Voorschoten niet realistisch is. De ambitie om het huidige lage percentage sociale huurwoningen in Voorschoten te laten groeien tot 30% is echter een belangrijke stip op de horizon voor de langere termijn.'

De **voorzitter**: Misschien is het goed om na de beantwoording in de eerste termijn door het college even te schorsen. Dan kunt u beiden wellicht kijken of u van de twee amendementen één amendement kunt maken. Ik denk dat dat goed zou zijn, gezien de lijn in beide amendementen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik heb van tevoren al contact gehad met de verschillende partijen en ik heb toen mijn bijdrage ook meegedeeld. Ik moet even om mij heen kijken, maar ik heb daarna geen aanpassingen gezien. Dat doet mij vermoeden dat de door mij voorgestelde aanpassingen niet de goedkeuring krijgen van de partijen die amendement 190 hebben ingediend, maar misschien willen ze daar iets anders over zeggen.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Ik ben heel blij dat de PvdA het in de basis eigenlijk eens is met de zienswijze van de andere partijen, namelijk dat er gestreefd moet worden naar een hoger aantal of hoger percentage betaalbare woningen. In het amendement van de Partij van de Arbeid wordt gesproken van "een belangrijke stip op de horizon voor de langere termijn". "Een stip op de horizon" is een vergezicht dat je nooit bereikt. Ik vind dat niet krachtiger dan ergens geleidelijk naartoe werken. En "op de langere termijn" is volgens mij hetzelfde als ergens geleidelijk naartoe werken. Ik zie dus eigenlijk dezelfde intentie in andere woorden. Daarmee vind ik de tekst van amendement van 185 eigenlijk helemaal niet krachtiger dan die van amendement 190, hoewel we hetzelfde voorstaan. Hoe ziet u dat?

De heer **Posthuma** (PvdA): Zoals u heeft gehoord, ben ik niet de enige die er zo over denkt. Mevrouw Schroot van D66 maakte hier exact dezelfde opmerking over.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Ik vroeg wat de Partij van de Arbeid ervan vindt.

De heer **Posthuma** (PvdA): De Partij van de Arbeid vindt in dit geval hetzelfde als wat mevrouw Schroot erover zei, want daar hadden we het net over. Het punt is dat "geleidelijk" heel ver vooruitgaat en dat dat langzaam gaat. Ik heb de VVD er in het verleden weleens op betrapt dat dingen op de lange baan werden geschoven en nog moesten worden uitgesteld. Ik vind het vooral belangrijk dat dit punt belangrijk wordt gevonden en dat op termijn de stip op de horizon gevonden wordt. Volgens mij is dat de reden waarom het wat krachtiger overkomt. Woorden doen ertoe, meneer Lavrijsen. Dat is de reden waarom ik het amendement op die manier aangepast wil hebben.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Woorden doen er zeker toe. Ik hoor de heer Posthuma zeggen dat "de langere termijn" strakker, sterker en krachtiger is dan ergens geleidelijk naartoe werken, maar ik vind dat laatste veel actiever. Je bent dan echt op pad ergens naartoe. "Een stip op de horizon" ... Het is allemaal beeldspraak en we weten allemaal wat we ermee bedoelen, maar in het kader van het feit dat woorden ertoe doen, zou ik de term "stip op de horizon" nooit gebruiken. Ik vind dat namelijk een vergezicht. Dat mag u hebben, maar vergezichten bereik je niet. Dát is iets voor je uitschuiven; dat is eigenlijk wat deze tekst voor zich ziet.

De heer **Posthuma** (PvdA): Volgens mij is meneer Lavrijsen nu dat hele amendement een beetje aan het "vershitteren" om het zo maar te zeggen, want er staat gewoon: "De ambitie om het huidige lage percentage sociale huurwoningen in Voorschoten te laten groeien tot 30% is echter een belangrijke stip op de horizon voor de langere termijn." Alle woorden die u net gebruikt heeft, staan helemaal niet in het amendement. Ik heb dus geen idee waar u het over heeft. Het gaat vooral over die belangrijkere stip op de horizon. U maakt een punt van het geleidelijke dat u erin heeft, omdat u het ook graag geleidelijk en langzaam wil hebben. Dat is precies de reden waarom ik het erin wil hebben. Hoe meer u ertegen aanvoert, hoe meer ik er eigenlijk van overtuigd ben dat we helemaal goed zitten met dit amendement. Ik wil dat dus graag doorzetten.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Het is duidelijk dat de heer Posthuma zijn eigen tekst belangrijker vindt dan de intentie die daaruit spreekt. Ik vind het bijzonder dat "de langere termijn" - wat dus letterlijk betekent dat je iets op de langere termijn voor je uitschuift - door de Partij van de Arbeid wordt gezien als een krachtige term. Ik vind het jammer dat er weer een strijd van gemaakt moet worden, want ik leg niemand woorden in de mond; ik lees letterlijk uw tekst op en ik geef de betekenis daarvan zoals die geïnterpreteerd kan worden. We bedoelen hetzelfde en we hebben hetzelfde voor ogen. Wat dat betreft zouden we hieruit moeten komen, maar het is verkiezingstijd. Daar doen we allemaal een beetje aan mee. Dat snap ik, maar laten we geen campagne voeren met "stippen op de horizon", "lange termijn" of "korte termijn".

De heer **Posthuma** (PvdA): Als u me uitnodigt voor verkiezingstijd, neem ik die handschoen natuurlijk aan. De afgelopen periode, sinds ik burgerraadslid en raadslid ben, heeft de VVD constant tegen alle moties en amendementen gestemd die over betaalbare woningen gingen. Dus gaat u me nou echt niet vertellen dat de VVD nu ineens de partij is die betaalbare woningen wil realiseren voor de gewone man met een modaal salaris. Ik kan van de afgelopen periode al het stemgedrag van u op een rijtje zetten. U heeft er keer op keer alleen zorg voor gedragen dat er eigenlijk geen betaalbare woningen komen. U heeft ervoor gezorgd dat er de afgelopen vier jaar alleen maar dure woningen zijn gekomen. Dus komt u er bij mij niet mee aanzetten dat u nu degene bent die opeens voor de betaalbare woningen opkomt. Dat heeft u de afgelopen vier jaar niet gedaan, dat heeft u het afgelopen jaar niet gedaan en dat gaat u ook de komende vier jaar niet doen.

De **voorzitter**: Ik neem aan dat u met "u" via de voorzitter de VVD-fractie bedoelde.

De heer **Lavrijsen** (VVD): De heer Posthuma krijgt niet méér gelijk door harder te gaan praten. We zijn het niet eens over de tekst die hij voorstelt. Dat mag. De afgelopen 40 jaar heeft de Partij van de Arbeid, tot een paar jaar geleden, hier ook in colleges gezeten. Ik weet niet hoeveel sociale huurwoningen toen zijn toegevoegd aan de hele voorraad waarover u het nu heeft. Ik ben heel

trots dat er nu wordt gebouwd op het Intratuinterrein, waar inderdaad meer sociale huurwoningen worden gebouwd dan in het verleden voorzien was. Ik ben heel trots op de plannen die in de steigers staan voor Segaar/Arsenaal, waar toen uw college aan de knoppen zat te draaien, helemaal niks van de grond kwam, maar dat een VVD-wethouder los heeft moeten trekken. Ik kan wel doorgaan met een heel rijtje. Zoveel spreekijd heb ik niet, maar ga me alsjeblieft niet uitdagen over wat hier de afgelopen 10, 20, 30 of 40 jaar door welke partij is gerealiseerd, want ik weet van de afgelopen 40, 50 jaar precies wat het stemgedrag is geweest, ook van uw fractie, en ook van de afgelopen vijf jaar.

De heer **Posthuma** (PvdA): Volgens mij zijn individuele raadsleden op hun eigen manier gekozen. Wat partijen in het verleden op dit punt hebben gedaan, zijn dingen die gebeurd zijn. In de afgelopen periode is het in dit dorp volgens mij vooral de VVD geweest die altijd een belangrijke stempel op dit hele beleid heeft kunnen drukken. De periode waarin andere partijen daar een rol in hebben gehad, is beperkter geweest. Daar wil ik het graag bij laten.

De **voorzitter**: We hebben in elk geval allemaal hetzelfde doel voor ogen. Dat vind ik alleen maar mooi. Maar we gaan nog steeds even schorsen na de eerste termijn van het college, want misschien kunt u in de schorsing qua teksten nader tot elkaar komen. Dat vind ik een mooi streven voor deze avond.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. Ik ga de inbreng van de fracties graag één voor één langs. Meneer Van den Ende van Voorschoten Lokaal, dank u wel voor uw duidelijke, toekomstgerichte woorden. U maakt duidelijk voor wie dit is, waar het om gaat en dat er achterstanden ingehaald moeten worden. Het college gaat zijn uiterste best doen om in lijn met het coalitieakkoord dat ook werkelijk te gaan doen, ook al is dat moeilijk. Voor minder dan heel veel gaan we niet.

Mevrouw Schroot van D66 gaf terecht aan dat er twee amendementen zijn en dat zij de veranderingen die zij in gedachte heeft, verwoordt in die amendementen. Dat is een goede zaak. Zoals al in het zojuist gevoerde debat duidelijk werd, is er een amendement waar meer in staat dan in het andere. Na overleg gaan we straks vernemen wat de uiteindelijke tekstuele voorstellen worden.

Mevrouw Van der Krogt van GroenLinks legde de nadruk op de inhaalslag die gerealiseerd zal moeten worden. Die is inderdaad behoorlijk fors, zo niet zeer fors. Gelukkig is aan alle kanten waar over de Realisatieagenda en de Woonagenda gesproken wordt, keer op keer aangegeven dat niemand verwacht dat enige gemeente in een flash second van de kelder naar de bovenste verdieping weet te bewegen. Daar is tijd voor nodig. We gaan ons best doen om het zo snel mogelijk te doen. U sprak uw tevredenheid uit over hetgeen via de amendementen is ingebracht.

Mevrouw Van der Wende van het CDA heeft een amendement ingebracht met aanvullingen. Amendement 190 wordt door het college omarmd. Ik wil daar één uitzondering op maken. Dat geef ik aan bij uw inbreng, want ik heb begrepen dat het amendement uiteindelijk door u is opgesteld met inbreng van anderen. Ik wil u en de andere fracties die overwegen om dit amendement te steunen, het volgende in overweging geven; dat is het, want u kunt het inbrengen en het is uiteindelijk uw zienswijze. In de vierde alinea staat een zin die naar de mening van het college eigenlijk niet geadresseerd zou moeten worden aan Holland Rijnland, omdat Holland Rijnland daar niet over gaat. Dit zou aan de gedeputeerde geadresseerd moeten worden. Dat is echt een ander loket. Wat ik in overweging wil geven, heeft dus betrekking op de vierde alinea, die gaat over de Realisatieagenda; dat is dus niet het agendapunt waar we het nu over hebben. Het gaat om de zin: "Wij zouden het op prijs stellen als deze Realisatieagenda eerst aan de raden voorgelegd kan worden, om wensen en bedenkingen te uiten, alvorens de colleges en Holland Rijnland overgaan tot ondertekening". Dat is feitelijk precies wat dit college al in november heeft aangegeven richting de provincie. We hebben het in onze inbreng betreurd dat de bij Holland Rijnland aangesloten raden allemaal gepasseerd worden. We vinden dat een treurige zaak. Maar nogmaals, Holland Rijnland gaat daar niet over. Als u de gedeputeerde op een andere manier hiermee zou willen benaderen, is dat dus de plaats waar dit bericht zou moeten landen. Verder is het aan u om het toch zo te laten.

Mevrouw **Van der Wende** (CDA): Ik heb begrepen dat het de bedoeling is dat ook Holland Rijnland gaat medeondertekenen en dat dit dus ook gericht is aan Holland Rijnland, want voordat

zij hun handtekening zetten ... Je kunt wel zeggen dat de gedeputeerde het wil, maar je zet er zelf ook een handtekening onder. Dit is wat mij betreft dus ook aan Holland Rijnland geadresseerd.

Wethouder **Van der Elst**: Het is uw goed recht om het zo te formuleren en om het die kant op te sturen, maar ik ben bang dat Holland Rijnland er helemaal niks meer aan kan doen, omdat de ondertekening aanstaande dinsdag voorzien is. Dat is hoe het gaat lopen.

De VVD-inbreng werd geleverd door de heer Lavrijsen. Inderdaad, meneer Lavrijsen, de ambities zijn hoog, zo niet torenhoog. De pers staat vol met redenen waarom het allemaal niet zou gaan lukken. Als we hoog willen inzetten, kunnen we met elkaar alleen maar het beste verwachten van dat wat we gaan realiseren, maar het zal een lastige wedstrijd gaan worden; dat realiseren we ons.

Tot slot de heer Posthuma van de PvdA. U memoreert een gemeenschappelijkheid, een samen optrekken, in het uiteindelijk formuleren van amendementen; er liggen er twee voor. Dat is natuurlijk een positief punt. U waardeert het beroep op steun, zoals dat uitgesproken is. Holland Rijnland, de provincie, het Rijk; er zal gefaciliteerd moeten worden en er zal veranderd moeten worden. Bezwaartermijnen zullen moeten worden verkort. Energie en capaciteit zullen aanwezig moeten zijn, procedures zullen moeten worden verkort enzovoorts, enzovoorts. Ik wil memoreren dat de PvdA terecht een vraag van kwantitatieve aard heeft gesteld. Die is gesteld door de heer De Graaf, hier op de tribune aanwezig. Je moet in Voorschoten, gelet op onze huidige voorraad, 1.500 woningen realiseren, uitsluitend sociale huur, om op het gewenste percentage te komen. Dat is een volstrekt onmogelijke opgave, wanneer, waar en hoe. En commercieel is 100% sociale huur gewoon niet te realiseren. Zover is dat doel dus nog weg. Die horizon is inderdaad heel ver weg.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat we toch even schorsen, zodat de partijen kunnen kijken of van beide amendementen toch één mooi amendement kan worden gemaakt waarmee we allemaal hetzelfde doel beogen.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: We hebben zojuist een gewijzigd amendement 190 gemaild gekregen. Ik kijk even naar mevrouw Van der Wende en/of de heer Posthuma voor een toelichting.

Mevrouw **Van der Wende** (CDA): Voorzitter. Wij van het CDA slaan graag bruggen en zoeken de verbinding. Die hebben we volgens mij gevonden. Ik denk dat het sterk is dat wij de zienswijze straks raadsbreed kunnen steunen. We hebben dus gezocht naar een compromis. Woorden blijken ook subjectief te zijn, waardoor iedereen bepaalde gevoelens heeft bij bepaalde zinsneden. Wij hebben het door ons ingediende amendement aangepast door het woordje "geleidelijk" eruit te halen, waardoor er nu staat: "maar de ambitie is wel om te groeien naar dat percentage". Als het goed is, is het gewijzigde amendement door de griffie inmiddels aan de agenda gehangen. In het eerste stukje is ook een komma vervangen door het woordje "en", maar dat is pro forma; dat was een foutje in de zinsnede en is geen inhoudelijke aanpassing. Het gewijzigde amendement luidt:

"Amendement 190.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 9 maart 2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/22/071855/332058 d.d. 17 januari 2023,

overwegende de beraadslaging in de commissie WRG van 9 februari jl.;

Besluit:

de voorgestelde conceptzienswijze als volgt te wijzigen:

De tweede alinea wordt vervangen door de volgende tekst:

De gemeente Voorschoten is in grote lijnen positief over de Regionale Woonagenda- en Huisvestingsverordening. Er wordt ingezet op het versnellen van de woningbouw, een meer betaalbare woningvoorraad en er komt meer aandacht voor de huisvesting van bijzondere doelgroepen. Wij kunnen instemmen met deze beide documenten, echter plaatsen wij bij onderdelen kanttekeningen vanuit Voorschotens perspectief en zien wij op onderdelen graag nog aanvullingen in de agenda en/of accenten aangebracht bij de uitvoering.

De vijfde alinea wordt vervangen door de volgende tekst:

De gemeenteraad van Voorschoten is voornemens om in te zetten op een betaalbare woningvoorraad van 67% bij nieuwbouwprojecten. Ondanks deze ambitie is hij wel van mening dat het streven naar een sociale huurvoorraad van 30% ten opzichte van de totale woningvoorraad niet realistisch is in de periode tot aan 2030, maar de ambitie is wel om te groeien naar dat percentage.

Hierna een alinea toe te voegen:

Randvoorwaarden

In de Regionale Woonagenda onder paragraaf 2.1 is al een aantal randvoorwaarden genoemd voor de realisatie van de woningopgave zoals de bereikbaarheid, de capaciteit van het elektriciteitsnet, mogelijkheden om duurzame energie op te wekken, duurzame mobiliteit, aandacht voor klimaatverandering (bijv. bodemdaling en hittestress) en inzetten op circulariteit. Wij willen Holland Rijnland verzoeken om hierbij ook inzet te plegen om te ondersteunen bij en actie te ondernemen ten aanzien van het scheppen van deze randvoorwaarden; met name ten aanzien van de capaciteit van het elektriciteitsnet in overleg met de netwerkbeheerder en voor het uitvoeren van stikstofberekeningen.

De tiende alinea te vervangen door de tekst:

Realisatieagenda

De gemeenteraad heeft vernomen dat er parallel aan de ter inzagelegging van de Regionale Woonagenda een Realisatieagenda wordt opgesteld en beoogd is deze vast te stellen uiterlijk 14 maart a.s. Wij zouden het op prijs stellen als deze Realisatieagenda eerst aan de raden voorgelegd kan worden om wensen en bedenkingen te uiten, alvorens de colleges en Holland Rijnland overgaan tot ondertekening. Omdat wij deze Realisatieagenda (nog) niet voorgelegd hebben gekregen, willen wij benadrukken dat voor ons de afspraken zoals vastgelegd in de Regionale Woonagenda leidend zullen zijn, in geval er tegenstrijdigheden tussen de Regionale Woonagenda en de Realisatieagenda zullen zijn."

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik ben blij dat er na een flinke discussie weer in het midden gemiddeld kan worden. Ik kan me helemaal vinden in de aanpassingen en ik zal het amendement steunen.

De **voorzitter**: Mag ik daaruit concluderen dat amendement 185 daarmee is ingetrokken?

De heer **Posthuma** (PvdA): Ja.

De **voorzitter**: Prima. Zijn er andere partijen die gebruik willen maken van de tweede termijn?

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. De enige opmerking die ik wil maken, is dat we heel blij zijn met de aanpassing en dat we het gewijzigde amendement nu mede willen ondertekenen.

De **voorzitter**: Uw naam wordt erbij gezet.

Mevrouw **Van der Krogt** (GroenLinks): Voorzitter. Ik heb eigenlijk dezelfde inbreng als mevrouw Schroot. Amendement 185 is nu ingetrokken en wij willen ons graag aansluiten bij het gewijzigde amendement 190.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Voorzitter. Ondanks dat het verkiezingstijd is, ben ik toch blij dat deze raad er inderdaad met z'n allen uit is gekomen met betrekking tot het betreffende amendement. Uiteraard steunen we dat. Het lijkt me hartstikke goed op deze manier.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ook ik wil onze partij onder het gewijzigde amendement zetten, zodat het een gemeenschappelijke boodschap is aan Holland Rijnland.

De **voorzitter**: Er zijn geen vragen meer gesteld aan de wethouder. Ik sluit dus de beraadslaging.

In stemming komt het gewijzigde amendement 190 van het CDA, de VVD, Voorschoten Lokaal, D66, GroenLinks en de PvdA.

Het gewijzigde amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt het geamendeerde voorstel.

Het geamendeerde voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

8. Startnotitie Woonvisie Voorschoten 2023 (raadsregistratienummer Z/22/072328/332056)

De **voorzitter**: Eind 2023 zal de gemeenteraad een nieuw lokaal woonbeleid vaststellen. De gemeenteraad geeft met een startnotitie aan de voorkant sturing aan het beleidsproces. De startnotitie is aangepast naar aanleiding van de commissiebehandeling en ligt nu ter vaststelling voor.

Mevrouw **Van der Krogt** (GroenLinks): Voorzitter. Ik spreek ook bij dit agendapunt mede namens de SP, voor meneer Maassen. Wij hebben samen de startnotitie bekeken. Een van de opmerkingen die meneer Maassen maakte en waarbij ik me kan aansluiten, is dat de startnotitie er flink op vooruit is gegaan met de nieuwe wijzigingen. Daar zijn we heel blij mee, maar er zitten nog wel wat haken, ogen en vragen aan. Het is een beetje kriskras, maar ik wil enkele dingen benoemen. Ik hoop dat dat ook tot beantwoording kan leiden. In de bijlage, de conceptstartnotitie, wordt op bladzijde 3, bij punt 4 onder het kopje "Integrale aanpak" het vierde bulletpunt ons inziens niet goed of niet helder beschreven. Er wordt namelijk gesproken over bodem- en watersturend. Dat geeft volgens mij niet echt aan wat daarmee bedoeld wordt. In de commissie WRG is hier al over gesproken. Ons inziens wordt hiermee bedoeld dat de conditie van zowel de bodem als het water een belangrijke pijler is van de mogelijkheid om te bouwen. Bijvoorbeeld als je gaat bouwen op een vrij drassig of moerassig stuk land, wordt eerst de conditie van de bodem en het water bekeken voordat je besluit of daar een bouwproject gestart kan worden. Ons inziens is dat wat er bedoeld wordt bij bulletpunt 4. Bij bulletpunt 6 zouden we liever een verduidelijking hebben. Bij een van de eerdere punten, bijvoorbeeld bij parkeren, zien we dat er een parkeervisie gaat volgen. Bij "omgeving" zien we dat er een omgevingsvisie gaat volgen. Dat zien we niet bij de energietransitie, maar daar zijn wel een paar visies. Daar is de Warmtevisie en daar is de RES. Daar zouden we graag een aanvulling op willen hebben. Die beide punten hebben we verwerkt in een amendement, dat wij graag willen indienen. Bij dat stukje over de RES wil ik aangeven dat vooral in de RES, in informatiebrief 10, wordt gesproken over de wijkgerichte aanpak en de wijkgerichte uitwerking in de RES. Dat vinden wij een belangrijk punt om mee te nemen in dat stukje van de startnotitie. Dat wat bladzijde 3 betreft. Het amendement, dat mede wordt ingediend door de PvdA en D66, luidt:

"Amendement 189.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 9 maart 2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/22/072328/332056,

constaterende dat:

- a. in de bijlage Concept Startnotitie Woonvisie Voorschoten 2023 op blz. 3 onder het kopje 'Integrale aanpak' als vierde punt niet helder wordt beschreven wat wordt bedoeld met 'Water en bodensturing' (sic);*
- b. in diezelfde bijlage op blz. 3 onder het kopje 'Integrale aanpak' als zesde punt energietransitie genoemd wordt, zonder daarbij de reeds uitgewerkte kaders te benoemen;*

overwegende dat:

- c. in de opsomming van de integrale aanpak helder gemaakt moet worden dat water en bodem sturend zijn in het maken van ruimtelijke keuzes;*
- d. helder vermeld moet worden dat Warmtevisie en de wijkgerichte uitwerking van de RES, zoals aangegeven in informatiebrief 010, meegenomen dienen te worden in de uitwerking van de Woonvisie;*

Besluit:

Het besluit 'De Startnotitie Woonvisie Voorschoten 2023 vaststellen' als volgt aan te vullen:

'De Startnotitie Woonvisie Voorschoten 2023 vast te stellen met inbegrip van de volgende wijziging en toevoeging in de opsomming in de passage onder 'Integrale aanpak' op bladzijde 3:

1. het vierde gedachtestreepje te vervangen door:

'Gesteldheid van water en bodem';

2. het zesde gedachtestreepje te vervangen door:

'Energietransitie :Warmtevisie en RES'."

Er is nog een punt waar wij iets over willen vragen en melden. In tabel II over wie participeert, op welke vlakken en via welke treden van de participatieladder wordt aangegeven dat inwoners geraadpleegd gaan worden bij de inzet van flexibele woonvormen. De raad wordt daar volgens die tabel niet bij betrokken, terwijl wij tijdens een discussie in de commissie WRG met de wethouder ook hebben gezegd dat hier wel degelijk inspraak in is. Daar hebben wij vragen over gesteld, want wij zeiden: misschien hebben we inspraak niet nodig, maar dan is het afhankelijk van wat je verstaat onder een flexibele woning en de inzet van een flexibele woning. Wij hebben vanmiddag de beantwoording daarop gekregen, waarvoor dank. In die beantwoording staat dat het primair om tijdelijke bewoning gaat. Dan gaan wij daar toch een beetje over nadenken. Daar hebben we vanmiddag, aan het einde van onze werkdag, nog flink over nagedacht om daarmee aan de slag te gaan, want ik schrok eigenlijk van de uitleg dat een flexibele woonvorm ook een tijdelijke woonvorm gaat worden. Dat wekt bij mij het idee op dat er niet nagedacht wordt over de langere termijn; of misschien wel, maar dan heb ik het niet begrepen. Op korte termijn mensen van een woning voorzien is super; dat is hartstikke fijn en daar zouden we superblij mee zijn, maar ik stel me voor dat een leerkracht, een agent, iemand die in de zorg werkt of een statushouder heel blij kan zijn met een woning, maar over vijftien jaar of wanneer de periode van "tijdelijk" voorbij is, zitten die mensen nog steeds in die tijdelijke woning, want er is woningnood in Voorschoten en die is niet zomaar opgelost. Deze mensen moeten dan aan een woning geholpen worden en komen opnieuw op de lijst van woningzoekenden. Ze laten immers geen woning achter, want er was een tijdelijke woning. Alles wat we nu met die tijdelijke woning neer gaan zetten, legt een beslag op de locatie voor een definitieve woningbouw. We moeten ons inziens met elkaar bij de start van deze startnotitie denken aan de lange termijn. Ik heb de laatste tijd ervaren dat een langetermijnvisie of een langetermijnagenda best lastig te volgen is, maar ik vind het superbelangrijk dat we ons bij een start bewust zijn van het feit dat we echt verder moeten kijken dan alleen naar tijdelijke bewoning, waarmee het probleem voor een deel wordt opgelost. Ik heb het idee dat de woningnood over een aantal jaren niet is opgelost en dat we daar dus ook niet klaar mee kunnen zijn. Eigenlijk wil ik daarom nog een amendement op dit voorstel indienen. Dat heb ik nog niet gedaan. Ik wil straks dus even de tijd krijgen om dat amendement in te dienen. Ik ga het niet lang maken, echt niet; dat ga ik in ieder geval proberen, want ik houd niet zo van hele lange vergaderingen. Om die reden wil ik dat amendement dus indienen om voor te stellen om aan de startnotitie, bij fase 2 van de ontwikkeling van die startnotitie, toe te voegen: het opstellen van een beleidsregel op tijdelijke woningen. Voor mij is het echt belangrijk dat "tijdelijk" op de lange termijn niets oplevert.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Voorzitter. De VVD is eigenlijk best tevreden over de voorliggende startnotitie. In de vergadering van de commissie WRG van vier weken geleden hebben we uitgebreid en behoorlijk pittig hierover gesproken. Het spreekwoord zegt dat er zonder wrijving geen glans is. Dat blijkt wel, want we zien dat veel input die vier weken geleden is geleverd, door het college is overgenomen en verwerkt. Er ligt nu een startnotitie die naar ons idee concreter en duidelijker is. Ik vind dat het, als je kritiek hebt op een college, ook gepast is om een compliment te maken voor het vele werk dat is verzet; bij dezen. We blijven wel van mening dat de neergezette tijdsplanning heel ambitieus is. Het budget van € 10.000 voor ondersteuning vind ik ook nog steeds heel summier. Als het voor € 10.000 kan, heel graag, maar als ik eerlijk ben, betwijfel ik dat. Maar goed, de wethouder heeft in de commissievergadering aangegeven dat de tijdsplanning realistisch is en dat het budget toereikend is. Dan wil ik zo goed van vertrouwen zijn dat ik ervan uitga dat dat allemaal zal lukken. Al met al is de VVD van mening dat deze startnotitie een goede basis vormt. Ik denk dat mevrouw Van der Krogt een aantal goede vragen heeft gesteld over de term "flexibele woonvormen". Wij willen amendement 189 dan ook steunen.

Ik heb nog een ander punt. Ik had het bij het vorige agendapunt al over een aantal kwetsbaarheden die op de woningmarkt afkomen. Dan doel ik vooral op de energieproblematiek, de stikstofcrisis en zo. Netbeheerder Liander heeft onlangs aangekondigd dat er een uitbreidingsstop is voor een groot deel van de Leidse regio. Dat betekent dat bedrijven die zich in deze regio willen vestigen, niet meer direct de elektriciteit krijgen die ze vragen en dat bestaande bedrijven voorlopig niet kunnen uitbreiden. Voor geplande woningbouwprojecten is capaciteit gereserveerd, maar nu rijst bij ons de vraag in hoeverre de voorgenomen woningbouwprojecten in Voorschoten al zijn aangemeld. Want als die woningbouwprojecten nog niet zijn aangemeld, hebben we dus een levensgroot risico dat er helemaal geen capaciteit voor is. Dan is het niet de VVD die problemen of uitdagingen voor zich uitschuift, maar is het de feitelijke situatie die daarvoor zorgt. Ik hoor graag van het college in hoeverre er wel of niet voldoende aanmeldingen zijn van de projecten.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. De heer Lavrijsen refereerde er al aan: na de commissievergadering bleef er een katterig gevoel hangen. Onze kritische noten over de startnotitie leken niet gehoord te worden door de wethouder, maar onze ambtenaren hebben goed geluisterd naar de commissievergadering. Naar ik van hen heb gehoord, hebben zij het aansluitende weekend heel hard gewerkt om het stuk aan te passen en nader te verduidelijken. Daaruit blijkt hun grote inzet. Dat vinden we echt klasse. We willen tussen haakjes wel opmerken: let op je gezondheid; dat is goed bedoeld.

Over het proces zei ik in de commissie dat de startnotitie eigenlijk terug moest omdat er te veel ontbrak en onduidelijk was en dat we daarna het aangepaste stuk zouden kunnen bespreken. We bespreken nu in de raad het aangepaste stuk en we zien hoeveel aanpassingen er zijn aangebracht. Je zou kunnen zeggen dat de wethouder zijn eigen stuk heeft geamendeerd in plaats van dat de raad dat doet. Dat is niet conform onze afspraken en rolverdeling. D66 vindt dat het college dit zelf vooraf had moeten inzien voordat het dit stuk naar de commissie stuurde en neemt het college dan ook kwalijk dat dat niet is gebeurd. Zo'n incident gebeurt helaas niet voor het eerst; denk bijvoorbeeld aan het subsidiebeleid. Die stapeling begint bij ons wel een beetje te irriteren.

Over de inhoud: we kunnen ons vinden in de nu voorliggende startnotitie. D66 vindt dat de beschrijving van de opgaven nog wel aan de startnotitie moet worden toegevoegd. Het lijkt alsof bouwen, bouwen, bouwen in het sociale segment de heilige graal is van de woonopgave, maar de opgave is echt breder. In Voorschoten wonen bijvoorbeeld veel senioren in een eengezinskoopwoning. Zij zeggen dat ze willen doorstromen, maar het aanbod sluit niet aan op hun behoeften. Twintig jaar geleden zei wijlen mijn vader dit al en ik hoor dit nog steeds heel vaak: "Ik wil wel verhuizen, maar er is niets voor mij". Daar ligt echt een flinke kans om doorstroming in de keten op gang te brengen. Breng dus alle latente behoeftes in alle segmenten in beeld om de slimste stappen te zetten, kijk buiten de heilige huisjes om oplossingen te zoeken en beperk ons niet tot stenen stapelen, want daar is het probleem van de woningzoekenden echt veel te groot voor. Daarom dien ik amendement 191 in. Het amendement luidt:

"Amendement 191.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 9 maart 2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/22/072328/332056 Startnotitie Woonvisie Voorschoten 2023,

overwegende dat:

- a. het wenselijk is om in een startnotitie de opgave helder te verwoorden;*
- b. onze huisvestingsopgave breder is dan alleen het bouwen van nieuwe woningen;*
- c. naast nieuwbouw ook doorstroming deel uitmaakt van het oplossen van de woningnood in zowel het huur- als het koopsegment;*
- d. woningen zo veel mogelijk passend dienen te zijn bij de levensfase én leefstijl van de toekomstige bewoners;*

Besluit:

Het besluit 'De Startnotitie Woonvisie Voorschoten 2023 vaststellen' als volgt aan te vullen:

'De Startnotitie Woonvisie Voorschoten 2023 vast te stellen met inbegrip van de volgende toevoeging onder het kopje Inleiding, onderaan de alinea onder Toewerken naar een lokale Woonvisie Voorschoten op bladzijde 1:

'Onze opgave luidt: hoe realiseren we bij leefstijl en bij levensfase passende huisvesting voor zo veel mogelijk inwoners die behoefte hebben aan een eerste of volgende huur- of koopwoning, met zowel aandacht voor (ver)nieuwbouw als voor doorstroming, ook als de behoefte (nog) niet officieel geregistreerd is.'

Dan de andere moties en amendementen die nog ingediend gaan worden. Motie 274 over de inventarisatie is op het eerste gezicht logisch, maar toch vind ik haar onverstandig. Het is de bedoeling om te inventariseren waar er gebouwd kan worden. Het eerste argument waarom ik hiertegen ben, is dat de definitie van een bouwlocatie aanleiding is voor een lang debat. Als voorbeeld noem ik de ijsbaan. Ten tweede heb ik persoonlijk in 2018 al eens een inventarisatie gemaakt binnen onze eigen partij, want zodra je in het openbaar een locatie noemt, creëer je onrust of verwachtingen bij omwonenden. Dat wil D66 voorkomen. Ten derde willen we geen extra ambtelijk werk zonder dat we daar op een redelijke termijn het nut van zien. De Centrumvisie geeft binnenkort de helderheid die we graag willen zien en we hebben de prioriteringslijst al. Dat is wat mijn partij betreft voor dit moment voldoende. Amendement 189 is een goede precisering. Daarom hebben wij dat mede-ingediend. Amendement 186 lijkt ons een logische toevoeging die ons helpt, maar we horen wel graag het advies van het college. Wij zetten graag onze naam onder het extra amendement 189 van GroenLinks over de flexwoningen, want we delen de zorg over flexwoningen en de vraag of die een goede oplossing zijn, ook op de lange termijn, gezien de situatie die na de Wereldoorlog is ontstaan met de wederopbouw.

De **voorzitter**: Het amendement van GroenLinks over de flexwoningen gaat nog komen en ligt er dus nog niet. Amendement 189 gaat over een ander onderwerp.

Mevrouw **Schroot** (D66): O, sorry.

De **voorzitter**: Maar misschien vindt u dat ook prima; dat kan natuurlijk ook. Het komt vanzelf terug in de tweede termijn. Dan lopen we alles langs.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Voor ons ligt de startnotitie voor een Woonvisie, gebaseerd op drie pijlers die zijn overgenomen van de Nationale Woon- en Bouwagenda: beschikbaarheid, betaalbaarheid en kwaliteit. Een essentieel effect hiervan is het stimuleren van de doorstroming naar woningen, ook door verhuizing van een goedkope maar te grote huurwoning naar een passende woning. In bijlage 2 van de memo van toelichting bij de nationale prestatieafspraken is sprake van het werken met een doorstroom- of seniorenmakelaar om huurders te begeleiden naar een beter passende woning. Als een inwoner hieraan meewerkt, wil het CDA dat dit gebeurt met behoud van hetzelfde huurbedrag. Kleiner wonen betekent vooral niet duurder wonen. Is de wethouder bereid om in gesprek te gaan met de woningbouwcorporaties om dit in Voorschoten mogelijk te maken?

Het CDA wil graag meer lokaal maatwerk in de startnotitie terugzien. We denken daarbij aan het reserveren van woningen voor mensen die bijdragen aan onze voorzieningen, zoals jonge leerkrachten, vrijwilligers van de brandweer en andere beroepsgroepen die essentieel zijn voor bepaalde voorzieningen in ons dorp. Wij horen graag van de wethouder of dit meegenomen kan worden in het participatietraject.

Het volgende onderwerp vanavond op onze raadsagenda betreft het sociaal domein. Bij de bespreking hiervan in de commissie is door GroenLinks en het CDA geconstateerd dat mantelzorg ontbrak als onderdeel. Wanneer men wil dat onze oudere inwoners of inwoners met een hulpvraag door een beperking of anderszins zo lang mogelijk zelfredzaam zijn en blijven en de regie over hun eigen leven houden maar ook zelfstandig kunnen blijven wonen, is mantelzorg een cruciaal ingrediënt. Wij zouden daarom graag beleid in de Woonvisie zien terugkomen voor mantelzorgwoonopties, bijvoorbeeld woningsplitsing, aanbouw, ombouw van een schuur tot mantelzorgwoning of tijdelijke plaatsing van een woonunit ten behoeve van een mantelzorgverlener of -ontvanger. Maar ook de vraag of je wel met twee gezinnen op één adres mag wonen, dient beantwoord en geregeld te worden. Kan de wethouder toezeggen dat mantelzorgwoningen worden meegenomen in het participatietraject en daarna in de uitwerking van onze Woonvisie?

Het CDA is van mening dat voorafgaand aan vaststelling van een uitvoeringsprogramma een evaluatie en herijking van ons nu geldende afwegingskader voor woningbouw nodig is, met daarbij een herprioritering van projecten zoals bekend onder het huidige uitvoeringsprogramma en de geldende Woonvisie. Wij zijn van mening: "door visie meer vaart". Wij horen graag of de wethouder onze mening in dezen deelt.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik heb net de woorden van de heer Lavrijsen gehoord en ik ga het gewoon hartstikke met hem eens zijn over twee punten die hij inbracht.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Het dreigt een hele mooie dag te worden: de Partij van de Arbeid schuift steeds meer op in de richting van de VVD. Dat is een mooi begin van het nieuwe jaar.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik begrijp uw wensdenken, meneer Lavrijsen, maar volgens mij is het precies andersom. Dat is de reden waarom er aan de rechterkant zoveel onrust is. Het eerste punt van de heer Lavrijsen is dat € 10.000 voor die visie ons wat weinig lijkt, zoals we in de commissie al zeiden. Maar goed, als het college zegt dat het daarmee kan, horen en zien we graag wat daarvan het resultaat gaat zijn. Maar ik wil ook gelijk een compliment maken aan de ambtenaren en ook aan de wethouder, die dat proces vervolgens in gang heeft gezet en begeleid. Het is echt een stuk beter geworden. Dat wil ik gewoon gezegd hebben. De bijlage is toegevoegd als kader, met inhoud. Het doet ons goed dat er goed geluisterd is. Dat geeft extra vertrouwen in het geheel.

Wij hebben gepleit voor een snellere aanpassing van de actualisering van de Beleidsregel woningbouw. De wethouder heeft gezegd dat die nu in september 2023 op de rol staat. Daar willen we echt nadrukkelijk complimenten voor geven aan het college en specifiek aan wethouder Van der Elst, want wij vinden dit echt heel belangrijk, omdat we daarmee snel vaart kunnen maken met het realiseren van betaalbare woningen. Dus nogmaals complimenten daarvoor.

Ik ga niet herhalen wat we in de commissie WRG hebben gezegd, maar voor ons is die 30% betaalbaar wonen echt belangrijk; daar gaat het ons om. De snelheid van het proces en vooral de doortastendheid van de gemeente daarin zijn voor ons de cruciale zaken die daarin spelen. Zo zitten wij in die wedstrijd. Als PvdA dienen we een motie en een amendement in. Ik begin met het amendement. Zoals de goede lezer kan zien, zijn de teksten van beide voorstellen nagenoeg identiek. In beide gevallen gaat het eigenlijk om meer proactief beleid van de gemeente. Wie kan daar nou tegen zijn, zouden wij zeggen. Wat het amendement betreft: bij het instrumentarium gaat het er niet alleen om dat er een prachtige Woonvisie wordt neergezet met mooie doelstellingen, maar ook hoe je haar aangeeft en hoe je het een en ander ten uitvoer wil brengen. Dit is in lijn met onze opvatting dat een visie veel meer tanden moet hebben. We willen gewoon graag de positie van de gemeente versterken. De vraag aan de wethouder is of hij ook behoefte heeft aan een visie met meer tanden. Het amendement luidt:

"Amendement 186.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d.9 maart 2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/22/072328/332056 Startnotitie Woonvisie Voorschoten 2023,

constaterende dat:

- a. brede overeenstemming bestaat over de noodzaak van het bouwen van meer betaalbare woningen in het lagere en middensegment;*
- b. daarvoor meer dan in het hoge(re) segment een stimulerende, activerende en zelfs sturende gemeentelijke overheid belangrijk is;*
- c. de rijksoverheid voornemens is haar beleidsdoelstellingen te voorzien van een beleidsinstrumentarium dat gevolgen kan hebben voor de beleidsruimte van de gemeentelijke overheden, in het bijzonder indien de relatieve omvang van het aantal sociale huurwoningen aanzienlijk minder is dan het landelijk gemiddelde en het landelijk streefbeeld, hetgeen in Voorschoten het geval is;*

van mening dat:

- a. een proactief beleid van de gemeente past bij een gemeentelijk bestuur dat zelf de regie wenst te behouden;
- b. het daarom belangrijk is dat de gemeente een visie vaststelt op het beleidsinstrumentarium en de randvoorwaarden die noodzakelijk zijn voor het kunnen realiseren van deze visie;

Besluit:

Het besluit 'De Startnotitie Woonvisie Voorschoten 2023 vaststellen' als volgt aan te vullen:

'De Startnotitie Woonvisie Voorschoten 2023 vast te stellen met inbegrip van de volgende toevoeging in de passage onder 'Opzet van de woonvisie' op bladzijde 1 (toevoeging niet cursief aangegeven):

Opzet van de Woonvisie

De Woonvisie is de basis waar we volkshuisvestelijke uitgangspunten in opnemen die leidend zijn voor nieuwbouwprojecten. Onderdeel van de te ontwikkelen lokale Woonvisie is het formuleren van (een visie op) het beleidsinstrumentarium en de te scheppen randvoorwaarden van de gemeente om de vast te stellen lokale Woonvisie te kunnen realiseren. We maken de Woonvisie inclusief uitvoeringsprogramma waarin we jaarlijks een concreet overzicht geven van de lopende projecten en de voortgang. Als uitvoeringsprogramma kunnen we denken aan het afwegingskader nieuwbouw."

Dan de motie over de inbreidingslocatie, om het zo maar te zeggen. In reactie op een opmerking van mevrouw Schroot: we worden hierin eigenlijk geleid door twee gedachtes. We komen straks als Voorschoten bij het ministerie van BZK op een lijst van gemeenten te staan waar veel te weinig sociale huur is. Wij staan daar gewoon op, net als een paar andere gemeenten in deze regio. Je loopt dan het risico dat de provincie of het Rijk met je mee gaat sturen op een manier die misschien helemaal niet wenselijk is en die ook andere partijen volgens mij niet wenselijk gaan vinden. Dan moet je dus laten zien dat je daadwerkelijk initiatieven neemt, dat je vooraan staat en dat je ideeën hebt voor waar dingen moeten komen. Het inventariseren van mogelijke inbreidingslocaties hoort daarbij. Is de gemeente volgend en reageert ze dus op allerlei projectvoorstellen die voorbijkomen, zoals van de heer Niersman en boer Rodenburg? Of heeft de gemeente zelf een visie op de inbreidingslocaties en waar bepaalde plekken moeten komen? Het gaat dus niet echt om een concreet voorstel maar meer om een overzicht op grond waarvan die inventarisatie verder onderzocht kan worden en waarmee we dus goed kunnen zien welke richting we kunnen pakken. Nogmaals, het gaat echt om het voorwerk dat we doen waardoor we op een later tijdstip veel meer snelheid in het hele proces kunnen maken. Dat is de reden waarom we motie 274 indienen. De motie luidt:

"Motie 274.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 9 maart 2023, gehoord de beraadslaging,

constaterende dat:

- a. brede overeenstemming bestaat over de noodzaak van het bouwen van meer betaalbare woningen in het lagere- en middensegment;
- b. daarvoor meer dan in het hoge(re) segment een stimulerende, activerende en zelfs sturende gemeentelijke overheid belangrijk is;
- c. de rijksoverheid voornemens is haar beleidsdoelstellingen te voorzien van een beleidsinstrumentarium dat gevolgen kan hebben voor de beleidsruimte van de gemeentelijke overheden, in het bijzonder indien de relatieve omvang van het aantal sociale huurwoningen aanzienlijk minder is dan het landelijk gemiddelde en het landelijk streefbeeld, hetgeen in Voorschoten het geval is;

van mening dat:

- a. een proactief beleid van de gemeente past bij een gemeentelijk bestuur dat zelf de regie wenst te behouden;

- b. *het de voorkeur verdient dat de verschillende mogelijkheden tot 'inbreien' binnen de bebouwde kom van Voorschoten worden geïnventariseerd teneinde tot een zo goed mogelijke afweging tussen 'steen en groen' te kunnen komen;*

verzoekt het college:

- 1. te inventariseren welke locaties binnen de huidige bebouwde kom in aanmerking zouden kunnen komen voor woningbouw, waarbij de uitkomst van deze inventarisatie het startpunt kan zijn voor een afwegingsproces dat leidt tot het aanwijzen van inbreilocaties voor de middellange termijn;*
- 2. de raad in 2023 te informeren over de uitkomsten van deze inventarisatie,*

en gaat over tot de orde van de dag."

De heer **Van den Ende** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Het begin is er. Nu moet iedereen alleen nog dezelfde kant op gaan kijken: de woningbouwcorporaties, de verhuurdersvertegenwoordigers, de inwoners, de ontwikkelaars en natuurlijk, niet te vergeten, de beleidsmedewerkers van de gemeente. We moeten echt gaan starten met deze Woonvisie. Als we dat niet doen, vergrijst Voorschoten echt en verdwijnen de jongeren naar de steden en dorpen om ons heen, waar op dit moment wél veel gebouwd wordt. Kijk naar Zoeterwoude: volop bouwwerkzaamheden. In Leidschendam-Voorburg en vooral in Leiden wordt volop gebouwd. Tabel II, "overzicht invloed participatie", geeft een mooi overzicht van de onderwerpen en van wie wat mag en kan doen. Voorschoten Lokaal hoopt dat deze tabel het begin is van een nieuwe weg die ingeslagen gaat worden. Er zal nog heel veel water door de Vliet gaan voordat er sociale woningen staan in Voorschoten. Er moet met heel veel rekening gehouden worden, zoals parkeernormen, Centrumvisie, energietransitie en klimaatadaptatie. Iedereen moet zich er goed bij voelen. Daarom is participatie belangrijk voor het slagen van deze Woonvisie. Er zal heel goed met de stakeholders gesproken moeten worden. Participatie is een van de belangrijkste pijlers om vooruit te kunnen en tot resultaten te kunnen komen.

In de memo Toelichting nationale prestatieafspraken wordt beknopt beschreven waar de gemeente de komende jaren tot 2030 aan moet werken. Er moeten heel veel betaalbare woningen gebouwd gaan worden; dat geldt ook voor de gemeente Voorschoten. Ik ben geboren en getogen in Voorschoten en heb de ontwikkelingen van woningen van dichtbij meegemaakt. Er waren premie A-, B- en C-woningen in de jaren tachtig en negentig van 144.000 tot 198.000 gulden. Eigenlijk kun je je niet meer voorstellen dat er toch nog zo goedkoop gebouwd kon worden. De kopers van deze woningen kregen ook nog subsidie van de overheid. Dat is echt passé, maar we kunnen en moeten als Voorschotense ingezetenen en gemeenteraad ervoor zorgen en waken dat er nu echt betaalbare woningen worden gebouwd voor starters, ouderen en minderbedeelden, zodat ook zij in het mooie Voorschoten kunnen wonen.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. Ik begin met de inbreng van GroenLinks, van mevrouw Van der Krogt. Het is fijn om te horen dat u ziet dat het er flink op vooruit is gegaan. Er is inderdaad heel wat veranderd. U stelt voor een aantal bulletpoints aan te passen middels uw amendement 189. Dat zijn een paar suggesties die wij goed begrijpen en die wij graag overnemen. Wij nemen de gedachtestreepjes en de bulletpoints dus graag over.

Ten aanzien van flexibel bouwen en langetermijnbouwen: we gaan inzetten op en-en. U kunt middels participatietrajecten natuurlijk alle kleuren en voorkeuren meegeven die u graag zou willen aangeven, want ik begrijp dat u erop doelde dat flexibel tijdelijk is en dat die mensen weer zonder woning zitten als die tijdelijkheid opgeheven is. Het is een instrument dat gezien wordt als een mogelijkheid om sneller te bouwen om grote bottlenecks tijdelijk te kunnen oplossen, maar een uiteindelijke oplossing is het inderdaad niet. Dat heeft natuurlijk ook te maken met de demografische ontwikkeling.

Mevrouw **Van der Krogt** (GroenLinks): Ik begrijp wat u bedoelt, namelijk dat het naast elkaar gaat plaatsvinden, maar waar tijdelijk een woning wordt neergezet, kan geen vaste woning worden neergezet. Dat stuk wordt dan dus in gebruik genomen voor een tijdelijke woning. Daarmee verplaatst het probleem zich in mijn ogen alleen maar. Zoals ik net al zei: als iemand vanuit een tijdelijke woning naar een vaste woning moet gaan, laat hij niets achter. Dan krijg je dus niet die doorstroming van vast naar vast. Ik denk dat dat ontzettend belangrijk is.

Wethouder **Van der Elst**: Ik begrijp de gedachte van mevrouw Van der Krogt. Het is in theorie in elk geval niet uitgesloten dat je door tijdelijke woningbouw toch plekken kan bebouwen die tijdelijk beschikbaar zijn en niet voor een eeuwige termijn. Misschien zijn ze wat kleiner en anders bereikbaar, maar met name de tijd waarin de bebouwing beschikbaar is, kan beperkter zijn. Dan kan je tijdelijk toch wat doen. Daar zijn wel ervaringen mee. We gaan dus toch proberen om beide te doen. Als locaties prima zijn voor niet-tijdelijke, dus continue bouw, zullen we waarschijnlijk toch naar vaste, dus niet tijdelijke bouw gaan, want het zou onzin zijn om dat niet te doen. Dat is waar.

Mevrouw **Van der Krogt** (GroenLinks): Er is een overzicht van alle bouwprojecten die er zijn. Mede naar aanleiding van de opmerking van mevrouw Schroot: als we dat overzicht opnieuw gaan inzetten, kan onenigheid of onduidelijkheid ontstaan, maar die ontstaat ook als we ergens een tijdelijke woning neerzetten, want een tijdelijke woning doen we niet voor drie maanden; dat doen we misschien voor vijftien of twintig jaar. Ik vraag me dus in hoeverre tijdelijke bebouwing kan worden neergezet op een locatie die bijvoorbeeld groen is. Dat kan ik nog niet helemaal rijmen. Misschien kunt u daar nog wat meer over uitleggen.

Wethouder **Van der Elst**: Ik denk dat dat een uitwerking is die echt ook in de uitwerkingsagenda zal blijken. We zullen vanuit het college met voorstellen naar uw raad komen om samen te overleggen over waar we versneld tijdelijk kunnen bouwen. Wij denken dat we wellicht kansen missen als we dat niet proberen en als we de voorstellen niet formuleren, maar daar zal de raad nadrukkelijk bij betrokken worden. Die afweging kunnen we dan samen maken.

Mevrouw **Van der Krogt** (GroenLinks): Zijn die plaatsen waar tijdelijk gebouwd wordt, plaatsen waar het bestemmingsplan al gewijzigd is? Of hoeft het bestemmingsplan in zo'n situatie niet gewijzigd te worden?

Wethouder **Van der Elst**: Voor zover ik weet, zal het bestemmingsplan gewijzigd moeten worden, maar dat kan sneller gaan als het tijdelijk is. Dat is wat ik uit de regio hoor.

Mevrouw **Schroot** (D66): Ik vraag me af hoe het zit met infrastructurele voorzieningen, want daar moeten ook elektra enzovoorts voor aangevraagd worden. Ik voel dus echt voor het toevoegen van de beleidsregel, zoals het amendement van GroenLinks aangeeft. Ik hoor graag van de wethouder of aan al die infrastructurele maatregelen bij de tijdelijke woningen aandacht gegeven kan worden.

Wethouder **Van der Elst**: Wat de beleidsregel betreft: ik begrijp dat het zojuist toegevoegde amendement van GroenLinks daarover gaat. Dat moet ik nog even lezen; ik heb de laptop net naar achteren gegeven om dat even te laten bestuderen. Ik kom bij u terug op hoe dat precies zit. Mevrouw Van der Krogt, ik hoop dat ik hiermee ben ingegaan op uw vragen en opmerkingen. Zo niet, dan hoor ik dat graag in de tweede termijn.

Meneer Lavrijsen van de VVD sprak zijn tevredenheid uit. Het is natuurlijk positief om dat te horen. Het moge zo zijn dat € 10.000 weinig lijkt, maar wat ik in de commissie niet heb gezegd en nu graag wil zeggen, is dat er echt een stuk vertrouwen is dat we met elkaar dingen kunnen gaan realiseren en meters kunnen maken. Misschien is het niet gebruikelijk om te zeggen, maar ik doe het toch: achter me zitten twee zeer gewaardeerde medewerkers, een tandem waar ik als wethouder bijzonder veel aan heb. Mevrouw Meijboom kent u misschien al langer, want die heeft acte de présence gegeven in diverse technische sessies op woensdagavonden, ook onder het vorige college. De heer Pannebakker heeft ons recent versterkt. Hij heeft een langjarige ervaring als wooncorporatiedirecteur. Hij kan dus al van tevoren zeggen hoe de hazen gaan lopen; ik kan u verzekeren dat dat een heel stuk scheelt. Zo is dat.

Meneer Lavrijsen sprak ook over Liander en code oranje. Dat is natuurlijk wel even schrikken. Alle bouwprojecten die we nu in het vizier hebben - dus wat in de begroting stond plus Beresteijn, dat daar immers niet in stond, plus de uitbreiding die we in Boschgeest aan het realiseren zijn - staan op de lijst. Vervolgens zal moeten blijken waar dit nog een keer een beperking gaat opleveren. We hebben er al zoveel: van stikstof tot noem het allemaal maar op. Maar het is een zorg; dat is waar. Dat is het enige wat we ervan kunnen zeggen. We erkennen dat.

Mevrouw Schroot heeft een wat katterig gevoel. Dat is vervelend. Als dat weggenomen is, is dat goed nieuws. Dat is wat dat betreft het enige wat telt, want zo moeten we dat niet met elkaar oplossen. Dat wil ik graag duidelijk zeggen. Ik wil u graag een reactie geven op uw amendement 191. Het punt is dat u daarin ook doelt op bouwen waarbij gelet wordt op levensfasen. Dat doen we; daarin is voorzien. Dan moet je bijvoorbeeld denken aan levensbestendig wonen voor ouderen, al dan niet met zorg. Als er zorg is, moet de woning wat groter zijn; dat geldt ook voor de sociale woningen. Maar "levensstijl" is een lastige. Ik heb me wat dat betreft laten informeren, want ik wist dat niet. Ik dacht dat "levensstijl" op een gegeven moment zou overlopen in "levensfase", maar dat blijkt niet zo te zijn. In de woningbouwwereld is dat iets heel anders. Bij "levensstijl" moet je bijvoorbeeld denken - ik heb vanmiddag wat papieren gekregen - aan assertieve mensen, mensen die in harmonie willen leven, sociale, open mensen, mensen die juist bescherming zoeken, mensen die willen controleren in hun leven. Die levensstijlfilosofie in woningbouw is van ongeveer twintig jaar geleden. Die is toen opgekomen en is eigenlijk weer vrij snel opzijgelegd. Ik heb hier een paar rapporten liggen waarin nadrukkelijk wordt geadviseerd om dat niet te doen, omdat je dan verstart. Er is onvoldoende vraag in de markt en je schiet er helemaal niks mee op. Je loopt dan eigenlijk achteruit. Er wordt dus indringend geadviseerd om dat niet te doen. Dat betekent ook dat we amendement 191, waarin u dit voorstelt, echt ontraden. Ik ben daarin ambtelijk nadrukkelijk geadviseerd.

Mevrouw **Schroot** (D66): Dank u wel voor uw toelichting. Die definitie was mij niet bekend. Ik bedoelde met "leefstijl" bijvoorbeeld mensen met een rugzakje, mensen die in een groep samen willen wonen en dat soort varianten, dus de mensen die in een knarrenhof en zo willen wonen. Het was dus zeker geen verwijzing naar een achterhaald concept. Als ik het op die manier uitleg, kunt u er misschien wel mee akkoord gaan.

Wethouder **Van der Elst**: Prima. Zo blijkt dat we elkaar na een paar zinnen alweer helemaal kunnen vinden, want als u dat bedoelt: zeker, met die doelgroepen wordt absoluut rekening gehouden. Met die interpretatie kunnen we amendement 191 omarmen als ook in de notulen staat dat we die definitie daaraan geven.

De **voorzitter**: Ik ga een kleine technische opmerking maken. Een amendement is echt een wijziging van een raadsvoorstel. Dat gaan we niet doen op basis van interpretatie, want de wijziging wordt woordelijk overgenomen. Ik zou mevrouw Schroot dus willen vragen - want ik denk dat we straks nog even gaan schorsen - om een gewijzigde tekst te maken voor amendement 191, zodat we allemaal weten waar we mee instemmen. Ik zie dat mevrouw Schroot daarmee instemt.

Wethouder **Van der Elst**: Mevrouw Kortekaas van het CDA riep ons op om in gesprek te gaan met corporaties om een aantal zaken te realiseren. Dat zullen we doen, maar ik weet niet of ik daarmee expliciet genoeg ben in het beantwoorden van de vraag en in datgene waarvan u wilt dat wij dat bespreken met corporaties. Misschien zou u die opmerking kunnen verfijnen of verduidelijken.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Ja, dat wil ik met alle plezier doen. Het gaat om het behoud van het huurbedrag als men van een grotere woning naar een kleinere woning gaat. Dat zijn vaak nieuwere woningen die vervolgens een hogere huurprijs hebben. Het gaat om het mee kunnen nemen van de huurprijs. Dat kan een stimulans zijn, want anders krijgen mensen te maken met verhuiskosten én met hogere huren.

Wethouder **Van der Elst**: Bespreken kunnen we het zeker. Ik kan niet beoordelen wat de slagingskans is, maar bespreken kunnen we het zeker.

U noemde een aantal zaken waarvan u eigenlijk aangaf dat u die in het participatieproces zou willen meenemen. Dat lijkt mij een goed idee. Bereid u dat dus voor en neemt u dat mee in het participatieproces. Dan zullen we daar zo goed mogelijk naar luisteren en kijken om te zien wat we daarmee kunnen doen. Dat geldt natuurlijk ook voor het heel goede idee over mantelzorg. Je zou kunnen denken dat dat een effect heeft op mogelijkheden om te splitsen. We hebben daarover weleens van gedachten gewisseld. Dat is zeker een waardevolle mogelijkheid die faciliteert wat mensen graag zouden willen.

Herprioriteren van projecten; dat weet ik niet. We zouden even diep moeten nadenken over wat de precieze bedoeling daarvan is, want we hebben nu natuurlijk een prioriteitenlijst. Vanuit het coalitieakkoord willen we echt zo weinig mogelijk veranderen aan de huidige programmering die we

hebben staan, omdat we anders het risico lopen dat we alleen maar achteruitlopen. Dat wat vooralsnog geprogrammeerd staat, inclusief de prioriteitenlijst, willen we vooralsnog dus zo laten staan, tenzij blijkt dat er redenen zijn die maken dat we het anders moeten doen, want dan zou er iets moeten gebeuren.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Ik wil de wethouder graag meegeven dat de Vlietschool achteraan stond in de prioriteitenlijst, maar dat er nu staat dat de bestemmingsplanwijziging is goedgekeurd door het college. Het kan dus; die mogelijkheid is er. Het zou heel fijn zijn als we met een hele kleine inspanning haalbare projecten die nu prioriteit 4 hebben, die ook van bepaalde particuliere inwoners van Voorschoten zijn en die woningen realiseren waardoor ze ook het sociale aspect mee kunnen nemen, al in gang zouden kunnen brengen. Momenteel blijven zij door die prioritering eindeloos liggen. Het is eigenlijk laaghangend fruit dat je naar voren wilt halen. Dat is wat wij vragen.

Wethouder **Van der Elst**: Zeker, als er laaghangend fruit is dat een relatief beperkte capaciteitsaanwending betreft - dat is vaak zo bij laaghangend fruit - zullen we daar zeker naar kijken en er prioriteit aan geven. Dat zijn quick wins. In antwoord op uw vraag of wij geloven dat je door een duidelijke visie meer vaart kan maken: absoluut, vandaar dat wij ook geloven in het uitspreken van de gedachtelijn en niet eerst allemaal onderzoeken gaan doen voordat je iets durft te zeggen. Je moet ook va-banque gaan. Ja, dan loop je misschien een keer ergens vast of dan komt er kritiek, maar je moet uitspreken wat je denkt en welke kant je op moet. Wij denken dat dat een essentieel punt is, ook in het openbaar bestuur.

Meneer Posthuma van de PvdA is het twee keer eens met meneer Lavrijsen. Ik hoorde het woord "fusie" al in de lucht hangen, maar daar ga ik verder niet over, zoals u weet.

De **voorzitter**: Er is een interruptie; daar konden we de klok op gelijk zetten.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik weet dat u ook een man van de geschiedenis bent, maar weet u dat de VVD eigenlijk een afsplitsing is van de Partij van de Arbeid?

Wethouder **Van der Elst**: Ik heb daar weleens over gelezen, maar dat was voordat ik geboren was en dat is ook alweer een hele tijd geleden. Dus dat klopt.

"Een visie met tanden"; ja, dat zijn inderdaad onze woorden. Die uitspraak is al eerder gebezigd, volgens mij in de commissie. Dat betekent niet zozeer dat je van je af moet kunnen bijten, maar dat je je ergens in vastbijt en niet meer loslaat totdat het klaar is. Die lijn kunnen we volgen; dat is de manier waarop wij ook denken over uitdagingen. Dat zal ook nodig zijn, want het wordt lastig; dat weten we. Ik wil graag vertellen hoe wij tegenover uw motie 274 staan. Feitelijk zegt u: inventariseer een zo lang mogelijke lijst met mogelijke bouwlocaties, dus locaties die in de toekomst mogelijkwerwijs een bouwlocatie zouden kunnen worden. Dan zou je misschien wel een lijst van 55 locaties kunnen maken in Voorschoten, binnenstedelijk en binnendorps. Als je zo'n lijst gaat opstellen, is het probleem daarbij dat de aankondiging dat er misschien in de toekomst mogelijk gebouwd zou kunnen worden vlakbij een plek waar nu al inwoners wonen, heel vervelend is. Dat is een inbreuk op de privacy van mensen, op hun inner circle. Dat is natuurlijk een van de nadelen die gekoppeld is aan het feit dat we veel moeten gaan bouwen in Nederland; dat geldt ook voor Voorschoten. Waar het vanuit transparantie misschien heel fair en ethisch verantwoord is om dit te doen, is dit volgens dit college tactisch dus uitermate onhandig, want wat creëer je dan? Dat je op 55 plekken tegelijk alle mogelijke hakken in het zand krijgt en dat je daar vervolgens weinig aan kan doen, omdat je het participatieproces niet in kan gaan omdat je niet weet wat je gaat doen. Vaak zal dat gaan om projecten die, als ze ooit al geëffectueerd gaan worden, bij volgende colleges komen te liggen. Dat is helaas toch een strijdigheid. Het is dus een medaille die twee kanten heeft.

De heer **Posthuma** (PvdA): Mevrouw Schroot maakte eenzelfde soort opmerking. Ik begrijp die ook goed: dat risico zit er zeker aan vast, maar ik wil graag op een ander risico wijzen, namelijk dat er, omdat we relatief zo weinig betaalbare woningen in Voorschoten hebben, op een gegeven moment onder druk van het Rijk en de provincie bepaalde plekken aangewezen gaan worden. Daar zit je ook helemaal niet op te wachten. Misschien gaat dat ten koste van groen of misschien gaat dat te hoog. Ik wil daarmee zeggen dat het ook weleens de andere kant op zou kunnen gaan, waardoor je als klein Voorschoten onder druk gezet kan worden. Mijn appel, ook met deze motie, is

dus juist om die verbreding wél te zoeken en om dat voorwerk goed te doen, want anders word je met iets geconfronteerd.

Wethouder **Van der Elst**: Ik begrijp de gedachte van de heer Posthuma zeer goed. Ik neem de suggestie die u gedaan heeft, letterlijk over: die tanden die u net noemde, zullen we ook gebruiken. We zullen sneller zijn dan de provincie of overheid die hier even komt uitmaken waar er gebouwd moet worden. We komen met voorstellen naar u toe en we zullen zorgen dat we de externe, hogere overheidslagen voorblijven. Dat doen we natuurlijk samen met de raad, maar we zullen met voorstellen komen.

Volgens mij ben ik daarmee gekomen aan het eind van de beantwoording van de vragen, maar ik moet nog even lezen wat er in amendement 192 staat, want dat heb ik nog niet gedaan.

De **voorzitter**: Als alle vragen zijn beantwoord, heb ik een klein ordevoorstel. Volgens mij moet amendement 191 worden gewijzigd. De wethouder en wellicht ook anderen moeten amendement 192 nog even lezen; dat is het extra amendement van GroenLinks. Ik stel daarom voor dat we nu even schorsen, zodat beide zaken kunnen worden gedaan.

Wethouder **Van der Elst**: Ik wil nog één opmerking maken, als u mij dat toestaat.

De **voorzitter**: Dat is goed.

Wethouder **Van der Elst**: Meneer Posthuma vroeg feitelijk om het nemen van regie. Die vraag heb ik nog niet beantwoord. Ja, die regie gaan we dus nemen. We gaan niet lijdzaam afwachten tot projectontwikkelaars ons lokaal gaan vertellen wat we moeten doen; óók, maar wij gaan ook regie nemen. Wij gaan dus zelf met eigen initiatieven komen die we aan u voor gaan leggen. Dat had ik nog niet verteld.

De **voorzitter**: Ik stel voor om te schorsen tot 21.55 uur om amendement 191 aan te passen en om amendement 192 te lezen.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat we nu gewoon de tweede termijn gaan doen. Dan kunnen de partijen ook aangeven of er nog een amendement is ingediend of gewijzigd. Als het goed is, heeft u twee e-mails van de griffie gekregen.

Mevrouw **Van der Krogt** (GroenLinks): Voorzitter. Met heel veel dank aan de dame achter mevrouw Mieremet en meneer Van der Elst heb ik een kleine aanpassing aangebracht in mijn amendement. Het amendement is al verstuurd. Ik dien het bij dezen in. Het amendement luidt:

"Amendement 192.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 9 maart 2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/22/072328/332056,

overwegende dat:

- a. in het raadsvoorstel wordt gesproken dat de realisatie van flexibele woningbouw wordt onderzocht op momenten dat reguliere woningbouw niet haalbaar is;*
- b. in de beantwoording van de technische vraag die gesteld is op 6 maart, wordt aangegeven dat flexibele woningbouw primair als tijdelijke woningbouw wordt ingezet;*
- c. volgens tabel II bij de inzet van flexibele woningbouw de raad en het college niet worden genoemd bij de participatie;*
- d. de inzet van tijdelijke woningen weliswaar op korte termijn tot meer aanbod van woonruimte kan leiden, maar deze bij het bereiken van het einde van de levensduur de gemeente met een grote opgave belasten;*
- e. het derhalve van belang is al voorafgaand aan de bouw van tijdelijke woningen duidelijkheid te hebben over de aanpak op langere termijn, om acute problemen op termijn te voorkomen;*

- f. hiervoor, gegeven de termijn waarop de consequenties van tijdelijke woningbouw zich doen gelden, duidelijke richtlijnen uitgewerkt en vastgesteld zouden moeten worden;

Besluit:

Het besluit 'De Startnotitie Woonvisie Voorschoten 2023 vaststellen' als volgt aan te vullen:

'De Startnotitie Woonvisie Voorschoten 2023 vast te stellen met inbegrip van de volgende wijziging:

aan de startnotitie Woonvisie Voorschoten 2023 vanaf 'fase 4' de volgende rij toe te voegen aan de tabel op pagina 6 en 7:

'Opstellen van een beleidsregel op tijdelijke woningen; College van B en W; Nader te bepalen'."

De heer **Lavrijsen** (VVD): Voorzitter. Dank aan de wethouder voor de antwoorden in de eerste termijn. Ik kom nog even terug op mijn zorg over de capaciteit van Liander en de al dan niet aangemelde projecten. Wij hebben een aantal jaren geleden inderdaad een prioriteitenlijst gemaakt met vier prioriteiten van verschillende woningbouwprojecten die op stapel stonden. Ik begrijp dat het misschien moeilijk is om de vraag nu te beantwoorden, maar zijn alle projecten die op die hele lijst staan, al aangemeld? Of zijn alleen de projecten aangemeld waarvoor vergunningen, bestemmingsplanwijzigingen of wat dan ook zijn aangevraagd? Ik weet niet of die vraag nu beantwoord kan worden, maar dat zou nog verschil kunnen maken.

Dan de amendementen en de moties. Wij hadden al gezegd dat wij amendement 189 van GroenLinks kunnen steunen. Amendement 192 gaat over de beleidsregel voor de tijdelijke woningbouw. Het lijkt me prima om dat te doen. Motie 274 is ontraden door het college; dat volgen wij. Met amendement 186 wordt gevraagd om een visie op het instrumentarium. Ik zie in de startnotitie al behoorlijk wat instrumentarium voorbijkomen. Om dan een visie op het instrumentarium te gaan vormen bij een startnotitie voor een visie, vind ik wel heel veel van het goede. Ik denk dat dat niet nodig is. Daar zullen wij dus niet mee instemmen. Het gewijzigde amendement 191 van D66 krijg ik net binnen; dat heb ik nog niet gelezen. Daar komen we bij de stemmingen op terug.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Wij hebben ons amendement 191 aangepast. Het woord "leefstijl" is vervangen door "leefsituatie". Op die manier kunnen we geen brokken maken die niet bedoeld zijn.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Amendement 186 van de PvdA steunen wij niet. Amendement 189 van GroenLinks steunen wij wel. Amendement 192 van GroenLinks met betrekking tot de flexwoning steunen wij ook. Over amendement 191 van D66 heb ik een opmerking, want u heeft het besluit wel gecorrigeerd, maar in de overweging staat nog steeds "leefstijl". Dat is verwarrend. Daar wil ik later dus nog op terugkomen. Motie 274 van de PvdA zien wij als een schot hagel dat in Voorschoten alleen maar tot onrust gaat leiden en ambtelijke capaciteit gaat opslokken die beter besteed kan worden aan zaken echt in uitvoering brengen. Die motie steunen wij dus zeker niet.

Mevrouw **Schroot** (D66): Dank u wel, mevrouw Kortekaas, voor uw scherpe blik. Dat was mij ontgaan. Bij dezen wijzig ik het woord "leefstijl" bij overweging d in "leefsituatie"; ik zal dat ook naar de griffie mailen. Hopelijk kunt u er dan wel mee instemmen.

De **voorzitter**: Amendement 191 is aldus gewijzigd. Het gewijzigde amendement wordt straks verstuurd, zodat we weten waar we over gaan stemmen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik loop de verschillende stukken nog even langs. Wij willen meegaan met amendement 191 van D66, evenals met amendement 192 van GroenLinks.

De heer **Van den Ende** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Wij steunen amendement 189 van GroenLinks. Dat geldt ook voor amendement 192 van GroenLinks. Wij gaan niet mee met amendement 186 van de PvdA. Het gewijzigde amendement 191 van D66 moet ik nog even lezen. Wij gaan niet mee met motie 274.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. Tijdens de schorsing hebben we met name met GroenLinks gesproken over de verandering in amendement 192. Degene met wie daarover overleg is gevoerd, is mevrouw Meijboom, die achter ons zit; dan weet u dat ook. Met deze aanpassing gaat het college akkoord met amendement 192, dus vanaf fase 4.

De heer Lavrijsen: ja, alle bouwprojecten, voor zover zij bekend zijn, zijn aangemeld, of er nu wel of niet een bestemmingsplan, een stedenbouwkundig plan, een andere anterieure overeenkomst of wat dan ook is. Dat is definitief zo.

Wat D66 betreft: als de door u toegezegde aanpassing onder punt d meeloopt - dat is de bedoeling - gaan wij ook akkoord met amendement 191.

De **voorzitter**: Zijn er nog aanvullingen ten aanzien van de gewijzigde amendementen of de motie? Dat is niet het geval. Dan sluit ik de beraadslaging.

In stemming komt amendement 186 van de PvdA.

Het amendement wordt met een digitale stemming verworpen met 5 tegen 15 stemmen, waarbij de fracties van GroenLinks en de PvdA ervoor hebben gestemd.

In stemming komt amendement 189 van GroenLinks, de PvdA en D66.

Het amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt het gewijzigde amendement 191 van D66.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Voorzitter. We hebben het gewijzigde amendement gelezen. We zullen er niet mee instemmen, hoewel we de intentie begrijpen. Ik heb het er deze week al met mevrouw Schroot over gehad. De opgave vinden wij eigenlijk meer lijken op een vraagstelling en niet zozeer op een opgave. We vinden het ook wat vager worden als er aandacht moet worden gevraagd voor een behoefte die nog niet officieel is geregistreerd. Ik weet niet zo goed hoe ik dit moet zien: als iets niet geregistreerd is, hoe moet je dan aandacht daarvoor vragen? We zullen hiermee dus niet instemmen.

Het gewijzigde amendement wordt met een digitale stemming verworpen met 8 tegen 12 stemmen, waarbij de fracties van D66, GroenLinks en de PvdA ervoor hebben gestemd.

In stemming komt amendement 192 van GroenLinks.

Het amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt het geamendeerde voorstel.

Het geamendeerde voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt motie 274 van de PvdA.

De motie wordt met een digitale stemming verworpen met 1 stem tegen 19 stemmen, waarbij de fractie van de PvdA ervoor heeft gestemd.

9. Onderwijshuisvesting: informatiebrieven planning IKC/IHP en Voorbereidingskrediet Fortgensschool

De **voorzitter**: Het college heeft de raad geïnformeerd over een nieuwe planning en het proces voor het IKC en het Integraal Huisvestingsplan. Ook heeft het college een brief gestuurd over het bevriezen van het voorbereidingskrediet dat de gemeenteraad eerder beschikbaar heeft gesteld voor de Fortgensschool. Wellicht is het goed om op te merken dat er op informatiebrief 073 een

correctie is gekomen, volgens mij gisteren. Dat wil ik u meegeven voor de bespreking hiervan. Er ligt geen raadsvoorstel voor. Dat betekent dat de raad hierover een open discussie gaat voeren.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Bij de bespreking is een streep getrokken door een al lopend deel van de uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan. We hebben daar indertijd al ons onbegrip over uitgesproken, maar we hebben ons op dat moment ook gerealiseerd dat een evaluatie van het Integraal Huisvestingsplan in de langetermijnagenda gepland stond voor het eerste kwartaal van 2023; dat is heel snel. Dat leek ons op dat moment het geëigende moment voor een inhoudelijke discussie daarover. Die discussie had dus vanavond plaats moeten vinden. Bij de laatste presidiumvergadering voor de vergadering van de commissie M&S, waarin we het stuk zouden bespreken, stond het ook nog gewoon op de langetermijnagenda. Met de informatiebrief die vanavond geagendeerd staat, informatiebrief 005, werd die evaluatie niet alleen twee weken voor de start van een cyclus omgezet in een informatiebrief; we moeten nu ook constateren dat die veel later komt dan bedoeld. Als die er had moeten liggen voor de commissie M&S, had die er allang moeten zijn. Voor onze fractie is dit echt een belangrijk onderwerp. Als wij dit eerder hadden geweten en als wij in het presidium hadden gehoord "dat gaan we toch maar niet doen", hadden we daar expliciet bezwaar tegen aangetekend. Het is nu wat ons betreft ook een beetje de vraag wanneer de eerste mogelijke gelegenheid voor de bespreking dan wél is. We hebben hier nu specifiek drie maanden op gewacht, omdat je denkt: zo snel gaat het allemaal niet. Maar het is natuurlijk niet de bedoeling dat je vervolgens ook nog eens op een wachtlijst komt om te kijken wanneer het stuk er eindelijk ligt. Die agendering is echt een belangrijk instrument voor de raad. Dit is niet de eerste keer dat agendapunten echt op het allerlaatste moment plotseling verdwenen zijn en dan tijdens de commissievergadering gewoon niet beschikbaar zijn. Om eerlijk te zijn geeft dit niet direct veel blijk van respect voor de raad. We vinden het ook verbazingwekkend. Waarom is pas zo laat duidelijk dat een stuk niet opgeleverd kan worden? Waarom moeten wij dat altijd uitvinden wanneer een agenda gepubliceerd wordt en niet twee weken eerder, wanneer het normaal besproken wordt in het presidium? Dit ontnemt ons namelijk ook de mogelijkheid om er nog op in te gaan, om er een besluit over te nemen of om mensen erop aan te spreken. In dit specifieke geval willen we de wethouder daar dus graag op aanspreken: waarom was pas zo laat duidelijk dat de planning voor het stuk niet gehaald zou worden? Kan de wethouder toelichten waarom dat stuk er nu niet ligt? Gaat het nog op tijd zijn om het in de volgende cyclus mee te nemen? En kan de wethouder toezeggen dat dergelijke late wijzigingen niet meer voor gaan komen?

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Ik heb een iets andere insteek; dit is volgens mij een vormvrij debat. Onze fractie reageert op de twee aspecten. De visie op de IKC hoeft van het CDA niet per se, omdat het IHP uit 2020 al duidelijk genoeg is over de noodzaak en de wenselijkheid van zo'n IKC in ons dorp. Bovendien is het uitdrukkelijk een ding van de partijen zelf en van de samenwerking tussen die gremia. Zo'n visie kunnen ze het best zelf opstellen. Wat ons betreft kan het college dus afzien van zo'n visie op een IKC, want dat lijkt me echt iets van de partijen zelf.

Dan de planning voor de actualisatie. Die staat nu op september 2023. Nu het onderwerp toch geagendeerd staat, zouden wij ter overweging mee willen geven om de actualisatie primair in te steken op de actualisatie van de leerlingenprognose. Die komt uit 2019. Als u die prognose actualiseert, kunt u ook kijken wat dat betekent voor de programmering van de huisvesting en de actualisatie daarvan: past die nog of sluit die nog aan bij die uit 2020? Voor de evaluatie van het IHP willen we graag meegeven om het bewegingsonderwijs grondig mee te nemen in het IHP. Dat ontbrak namelijk in het vorige IHP. Dat is voor ons relevant, omdat de sporthal 50 jaar oud is en vervangen moet worden. Dat wordt echter nergens geadresseerd in het IHP. Als u bij de evaluatie ervan in september goed daarnaar zou willen kijken, zou u onze fractie dus erg blij maken.

Mevrouw **De Bruin** (VVD): Voorzitter. Ik wil graag steun uitspreken voor de oproep van de heer Deuzeman van GroenLinks: ook wij waren verbaasd en licht ontstemd omdat een aangekondigde bespreking zo van de langetermijnagenda werd gehaald en werd omgezet in een informatiebrief. Dit is een te belangrijk onderwerp om het zo vooruit te schuiven. Ook wij willen de wethouder dus verzoeken om hier vaart mee te maken en om ons te laten weten wanneer we dit nu zo spoedig mogelijk kunnen bespreken. Met de informatiebrief die er ligt, worden veel voorstellen gedaan voor nieuwe visies en lange uitgewerkte plannen met veel inhuur. Wat ons betreft: minder visie, meer doen. Wij horen dus graag van de wethouder hoe hij dat wil aanpakken.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Voorzitter. Toen ik dit agendapunt zag, bekreep twijfel mij: gaat het hier over de inhoud? Meneer Van Oostrum doet een poging om daar een gesprek over te voeren, maar tegelijkertijd gaat het hier over de planning. Ik weet het niet zeker, maar volgens mij was dat de oorspronkelijke reden waarom dit op de agenda staat, namelijk omdat we ons zorgen maken over het doorschuiven van dit soort dingen. We willen heel graag de inhoudelijke discussie met elkaar voeren, maar dat kunnen we alleen doen als we de stukken op tijd krijgen en als we de discussie dus kunnen voorbereiden. Volgens mij sluit ik me wat de planning betreft dus aan bij twee voorgaande sprekers. Ik ben benieuwd naar de antwoorden van de wethouder.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. Om eerlijk te zijn was het voor het college wel even zoeken wat er nou precies geagendeerd was, maar inmiddels zijn we daarachter. Daar gaan we dus zo goed mogelijk op in. Er is overigens nog iets wat we vanuit het college willen aankaarten. Het is min of meer al genoemd door sommige woordvoerders, maar nadat de termijnen zijn beantwoord, wil ik daar in ieder geval ook nog iets over zeggen.

Het lijkt erop dat er sprake is van een misverstand. Dat zou als volgt kunnen zijn. Halverwege januari, in de derde week van januari, is gebleken dat een evaluatie van het huidige IHP, zoals die geëvalueerd is door de schoolbesturen - niet door de raad, want de schoolbesturen moeten die evaluatie opstellen - wellicht lean and mean ook met een raadsinformatiebrief zou kunnen. Dat is aan het presidium voorgesteld. Bij mijn weten, zoals ik geïnformeerd ben, is door het presidium besloten om het zo te doen. Nogmaals, dat is een informatiebrief van 24 januari, terwijl het oorspronkelijk geagendeerd stond voor de raadsvergadering van vanavond, 9 maart. Het staat u als raad natuurlijk altijd vrij om elke raadsinformatiebrief alsnog te agenderen; het gaat nu dus over de evaluatie. Wij weten dus niet helemaal waar wij dan de mist ingegaan zouden zijn. Want nogmaals, we verwijzen naar een presidiumbesluit, een akkoord. Als dat niet akkoord was geweest, had u moeten zeggen: we gaan niet akkoord. Dan was het op voorhand een raadsbesluit geweest dat wij aan u hadden voorgelegd.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Het klopt dat er op een gegeven moment is aangegeven dat het mogelijk een raadsinformatiebrief zou worden. Die kunnen we inderdaad altijd nog agenderen, maar dan moet die er wel op tijd liggen, zodat we er nog iets mee kunnen. Er werd niet gezegd dat het een raadsinformatiebrief zou zijn die sowieso een cyclus later gaat komen, als die dan al komt. Ik denk dat dat toch wel een belangrijk detail is.

Wethouder **Van der Elst**: Je loopt dan inderdaad tegen het feit aan dat raadsinformatiebrieven niet in de LTA staan, maar dat de voorstellen die aan de raad ter besluitvorming worden voorgelegd, daar wel in staan. De evaluatie heb ik aanstaande maandag in het portefeuilleoverleg. Dan zal die de week daarna in het collegeoverleg komen. Dan wordt die kort daarna naar de griffie gestuurd. U kunt de evaluatie dus in maart verwachten, conform de toezegging, zoals besloten is in het presidium. We wijken dus niet af van het presidiumbesluit. Ik zit daar dus toch een beetje mee. We doen het graag zo goed mogelijk voor de commissie en de raad, maar volgens mij houden wij ons hier toch aan een afspraak die door het presidium gemaakt is.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ik vind dit een beetje flauw. Als er in het presidium een langetermijnagenda ligt waarop 9 maart genoemd wordt voor het bespreken van een stuk en als er gezegd wordt dat het wellicht iets anders wordt aangeleverd, kan het presidium volgens mij niet ruiken dat dat ook betekent dat het wellicht aan het eind van de maand kan komen en dat het een cyclus opgeschoven wordt. Als dat de intentie van het college was, had dat wat mij betreft wel wat beter gecommuniceerd mogen worden.

Wethouder **Van der Elst**: Dat is nou jammer. Ik verwijs echt naar de tekst van die raadsinformatiebrief 005, want daar staat het echt expliciet in. We duiken niet weg. We zijn ons niet bewust van iets wat we niet hebben gedaan en wat niet netjes zou zijn.

Het CDA, meneer Van Oostrum, dank voor uw ideeën en suggesties. Feitelijk zegt u met zoveel woorden: het beoordelen van dat hele IKC-verhaal, een brede visie, een extern onderzoek en dan in juli agenderen, is dat wijsheid? Ik kom daar graag op terug. Dat is precies waar ik zojuist aan refereerde: we willen daar vanavond graag nog met de raad over spreken. Leidend is lean and mean: wat nodig is en wat gedaan moet worden, willen we doen. We zijn het eens met het punt van de sporthallen. Het is natuurlijk een wettelijke verplichting om een sportfaciliteit te organiseren voor scholen. Er zijn ook criteria gesteld voor een maximale afstand tussen de school en de

sporthal. Als het mogelijk is, willen we het zeker meenemen in het IHP, maar ik geef wel een winstwaarschuwing, want je komt dan op een terrein dat veel breder is. Het zou te maken kunnen hebben met de herinrichting van het Van der Haarplein, die onder de Centrumvisie valt. Het zou te maken kunnen hebben met de toekomst van het zwembad. Er zijn gedachten: misschien zou je daar ooit een grote sporthal neer kunnen zetten, afhankelijk van wat je met de sporthal doet. De wettelijke verplichting richting ons primair onderwijs is er dus, maar het is even de vraag of het gaat lukken om dit uitgewerkt te krijgen in een visie over wat we in brede zin met de sportfaciliteiten doen. Maar de strekking en de noodzaak delen we zeker met u.

Uw suggestie, lean and mean, om bij herijking van het IHP met name te kijken naar een actualisatie van leerlingenprognoses en om die eigenlijk als een soort multiplier los te laten op alle overige facetten, zou een beperkte effort kunnen zijn die grotendeels oplevert wat je nodig hebt. Dan zullen we op een paar details nog wat maatwerk moeten leveren, maar het gaat sneller en is goedkoper. Dat is precies waar lean and mean voor staat. De suggestie is genoteerd, waarvan akte.

De antwoorden aan de VVD zijn vergelijkbaar met de antwoorden die ik heb gegeven aan GroenLinks. Wij geloven echt dat wij naar eer en geweten hebben gedaan wat in het presidium afgesproken is. Als dat anders is, horen we dat graag. Ik hecht eraan om in iets bredere zin iets anders aan de raad te vertellen. Ik hecht zeer grote waarde aan het realiseren van planningen en het nakomen van afspraken als je met elkaar termijnen stelt. Ik ben er wars van om dat naast me neer te leggen. Ik vermoed dat zij die mij misschien een beetje beter kennen, mij ook zo kunnen plaatsen. Ik zie een planning niet als een beleidsintentie. Een planning bestaat uit feiten waar je je gewoon aan moet houden; punt. Dat geldt voor mij en dat geldt ook voor andere mensen. Dat weten we van elkaar en daar is niks ingewikkelds aan. Dat mag u van mij verwachten, dat mag u van het college verwachten en zo zien wij de uitdagingen die voor ons staan. Heeft u dus alstublieft niet de verwachting, de illusie of de gedachte dat we zomaar wat aanrommelen met een LTA. Als er een afwijking zou zijn, moet daar een zwaarwegende reden voor zijn, want anders doen we dat niet.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Het is heel fijn om te horen dat de wethouder houdt van planningen en dat hij zich daaraan en aan afspraken wil houden. Dat geldt ook voor ons, maar om een planning te maken, moet je het over de inhoud hebben en moeten we met elkaar discussiëren over wat we belangrijk vinden. Als we hier aangeven dat dat lastig is of dat die inhoud soms ontbreekt, kunnen we het wel over de planning en over resultaten hebben, maar het is niet alleen projectmanagement maar ook kijken naar hoe we met elkaar samen kunnen werken. Dat wil ik meegeven.

Wethouder **Van der Elst**: Ik ben het volmondig met mevrouw Mieremet eens: het gaat niet alleen om planning, kaders en structuur, maar natuurlijk ook om de inhoud, soms zelfs tot in details. Ik ben het daarmee eens. De reden van de omzetting van een raadsvoorstel naar een raadsinformatiebrief was in feite de gedachte van lean and mean en het feit dat de evaluatie wordt geformuleerd door de schoolbesturen en niet door de raad. Dat was de bedoeling van de evaluatie. Als u die wil agenderen, staat het u dus vrij om dat te doen. Dat merken we dan graag.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Ik weet dat de evaluatie door de schoolbesturen gedaan wordt, maar over de input, dus de inhoud daarvan, kunnen wij meedenken, bedenken wat we willen en vergelijken met anderen. Het helpt ons dus om onze rol als raadslid goed te vervullen. Dus vandaar.

Wethouder **Van der Elst**: Waarvan akte. U krijgt dus die informatie. Het is werkelijk aan u om daarmee te doen wat u wil. Dat begrijpen we.

Tot zover mijn reactie op de eerste termijn. Er is nog iets anders wat ik aan de raad wil voorleggen, maar ik wacht eerst af of er nog een tweede termijn volgt.

De **voorzitter**: We gaan nu naar de tweede termijn.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Ik vind het teleurstellend dat de wethouder schermt met de informatiebrief zelf. Die informatiebrief is een week nadat wij dit in het presidium besproken hebben verstuurd. Op dat moment is het voor ons bijzonder ingewikkeld om er nog iets aan te doen. Het is ook het laatste moment waarop wij nog iets kunnen zeggen over de agenda

voor de komende periode. Ik vind het een beetje teleurstellend dat de wethouder zich hier nu probeert te verbergen achter een besluit dat genomen zou zijn door het presidium. In ieder geval enkele leden van het presidium waren er kennelijk niet van op de hoogte dat dat besluit genomen was. Ik denk niet dat dat de manier is om samen te werken en ik denk dat wij echt agendavaster moeten zijn. Ik heb alle begrip voor de moeite die daarbij kan bestaan in een organisatie, maar om eerlijk te zijn: wij zijn hier als raad om die organisatie te controleren. Dat is gewoon een taak die wij hebben en daar hebt u mee te werken.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Dank aan de wethouder voor de beantwoording van onze vragen en voor het meenemen van onze suggesties en overwegingen bij de actualisatie van verschillende stukken.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. Een heel korte reactie op de inbreng van de heer Deuzeman in de tweede termijn. Ik kan het niet anders maken. We waren er als college niet bij in het presidium. Voor zover wij weten, hebben wij ons gehouden aan wat daar besproken is. Als dat anders blijkt te zijn, betreuren we dat, maar we duiken niet weg. Daar houd ik ook niet van, net zoals van het niet halen van je planningen. Wegduiken moet je niet doen; ik geloof ook niet dat ik dat deed. Hebben we hiermee de tweede termijn afgerond?

De **voorzitter**: Zeker.

Wethouder **Van der Elst**: Ik heb een stukje tekst voorbereid, want dit leek een behoorlijk ingewikkeld agendapunt te worden met verschillende lagen en verschillende perspectieven. Het was even zoeken naar waar we het precies over moeten hebben. Daarom heb ik het een beetje uitgeschreven. Op dit moment is de planning nog dat we de brede visie van het IKC aan de raad gaan voorleggen in de raadsvergadering van 6 juli. Toen bleek dat de oorspronkelijke planning van het IKC niet gerealiseerd zou worden, is naar aanleiding daarvan vervolgens informatiebrief 005 opgesteld, de bijlage bij dit agendapunt. Daarin is uiteengezet hoe we precies dachten over de vorming van die IKC-visie, een brede, die dus in de raadsvergadering van 6 juli aan u wordt voorgelegd als voorloper op het IHP, dat we in de raadsvergadering van 28 september zouden bespreken. Het is dus een tweetrapsraket. Die splitsing in twee raadsvoorstellen was een structuur die al was voorzien op het moment dat dit college aantrad. We zijn dat plan gaan uitwerken in de richting van het formuleren van een externe onderzoeksopdracht. Op basis van voortschrijdend inzicht ontstond twijfel of we niet doorschoten en of het niet veel te veel, te zwaar en te ingewikkeld zou worden. We hebben het daarom in februari, dus vrij recent, aan de schoolbesturen voorgelegd en die hebben ons een duidelijk advies, een duidelijke reactie gegeven: we zouden met die brede visieaanpak IKC op de werkterreinen en verantwoordelijkheden van de schoolbesturen komen. Dat is natuurlijk niet wat we willen. De overheid gaat niet over het inrichten van onderwijs; de overheid gaat over het bouwen van scholen. Het losknippen van de visie van het IKC ten opzichte van het herijkte Integraal Huisvestingsplan blijkt dus geen goede aanpak.

Mevrouw **Zoun** (Voorschoten Lokaal): Als ik de wethouder goed begrijp, stelt hij dan voor om de langetermijnagenda te vereenvoudigen?

Wethouder **Van der Elst**: Dat is feitelijk waar we aan denken. De heer Van Oostrum noemde dat feitelijk ook, maar dat is feitelijk wat we willen doen. We willen de raad dus voorstellen - ik weet wat ik zeg - om toch een knip te gaan geven in de langetermijnagenda, want het presidium is te ver weg. Als de raad zou besluiten om die brede IKC-visie toch door te zetten, hoewel de schoolbesturen indringend adviseren om dat niet te doen, moet die onderzoeksopdracht er morgen uit, want anders halen we de planning niet. Daarom moeten we daar nu iets mee. We willen dus in september bij de bespreking van het herijkte IHP ook de IKC-analyse meenemen, maar dan ook gericht op de beantwoording van motie 243, die we op verzoek door de griffie hebben laten toevoegen bij dit agendapunt, want daar gaan we ten volle op in. Alles wat daarin gevraagd wordt, krijgt u beantwoord. Dat gaat dus om een IKC sec, bestaande uit wettelijke verplichtingen en/of uitgebreid met meer faciliterende taken. Dan komt de interessante vraag naar voren hoe je publiek en privaat geld aan elkaar koppelt. De vraag is dus of de raad ermee akkoord gaat om de IKC-analyse onderdeel uit te laten maken van de IHP-herijking in september.

De **voorzitter**: Er ligt een verzoek van de wethouder aan de raad naar aanleiding van de bespreking van dit agendapunt. Ik maak gewoon een rondje.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Het antwoord is ja. Volgens mij kunt u die autonome visie beter achterwege laten. Die is niet van ons, maar van de partijen zelf. Wat ons betreft laat u die dus achterwege. U kunt noties gewoon overnemen - die staan ook in het IHP van maart 2020 - maar de visievorming niet. Dus de financiering en de dekking wat mij betreft wel, maar de visie op zichzelf niet; die staat redelijk in het IHP.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Een punt van orde, voorzitter: is dit nou een raadsvoorstel? Waar stemmen we in vredesnaam over?

De **voorzitter**: Er is geen raadsvoorstel, zoals ik al aangaf. Ik constateer dat de wethouder een vraag, een verzoek, neerlegde bij de raad en hij vraagt of de raad daarop wil reageren.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Een nieuw punt van orde: wat is de status hiervan? Want het is ook geen besluit van het presidium. Dat zou het geëigende orgaan zijn.

De **voorzitter**: Dat klopt: het is geen besluit van het presidium. Ik constateer dat er een verzoek ligt aan de raad. Als u zegt "we willen dat verzoek niet behandelen", kan dat, maar ik vind het wel netjes om het verzoek hier gewoon neer te leggen. Dat is het eigenlijk meer. Als u zegt dat u hier nu niet op wil reageren en dat u dit punt wil meenemen, is dat uiteraard ook een reactie.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Dan opnieuw een punt van orde: is het dan niet beter om ter plekke een bijeenkomst van het presidium bij elkaar te roepen, zoals we in het verleden weleens hebben gedaan? Want dit kan natuurlijk gewoon helemaal niet op deze manier: hier nu iets roepen wat dan de status van een besluit heeft. Dat vind ik opmerkelijk. We zouden kunnen schorsen, het presidium bij elkaar kunnen roepen en het daarin wat mij betreft binnen vijf minuten kunnen doen.

De **voorzitter**: Voor de helderheid: ik heb er geen status van een besluit van gemaakt. Ik constateer dat er een verzoek ligt en daarom maak ik nu even een ronde. Uw punt van orde is helder, namelijk om nu naar aanleiding van het verzoek van de wethouder kort het presidium bij elkaar te roepen om dit voorstel te bespreken. Kan de raad daarmee instemmen? Dan gaan we nu schorsen en eerst een vergadering van het presidium houden. Ik constateer dat de raad daarmee instemt.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: Het presidium heeft zojuist vergaderd over het verzoek van wethouder Van der Elst. Het presidium heeft besloten om akkoord te gaan met het verzoek om de analyse van de IKC onderdeel te laten zijn van het IHP, met daarbij tevens de harde afspraak dat dit voorstel op 28 september aan de raad wordt voorgelegd. Dat betekent dat het in de septembercyclus in de commissie ligt. Daarmee vervalt logischerwijs het besluit om op 6 juli het IKC hier te behandelen. Ik constateer dat de raad daarmee instemt. Dan is aldus besloten. Het verzoek is dus aanvaard. Ik sluit daarmee de beraadslaging over dit agendapunt.

10. Kaders beleidsplan Sociaal Domein

De **voorzitter**: Met de startnotitie gaf de raad in 2022 het startsein voor het opstellen van het nieuwe beleidsplan Sociaal Domein. Dit gaat onder meer over jeugdhulp en de maatschappelijke ondersteuning. Het doel is dat iedereen kan meedoen in Voorschoten. De raad wordt nu gevraagd de kaders voor het nieuwe beleidsplan vast te stellen. Binnen deze kaders zal het college het beleidsplan verder opstellen.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Wij hebben nog een paar minuten spreektijd. Ik houd het dus heel kort. In de commissie hebben wij over een aantal aspecten gesproken, namelijk over de kaders en over hoe je die uitlegt. Zet je nu als kader neer dat de inwoners zelfredzaam zijn of maak je daarvan dat veel inwoners zelfredzaam zijn? Die discussie hebben we ook al in 2018 gevoerd. Daar kom je ons inziens niet heel veel verder mee. Het tweede aspect is: staat alles er nu in? Staat de bestrijding van eenzaamheid er nu in, staat het terugdringen van wachtlijsten in de jeugdhulp er nu goed in, staat de mantelzorg er nu in, staat de wijkgerichte aanpak er nu in? Met andere woorden: is die hele startnotitie volledig? Het antwoord is nee, omdat het sociaal domein natuurlijk een ontzettend brede waaier aan onderwerpen is. Je kunt in zo'n startnotitie helemaal niet volledig zijn. Wat ons betreft staat in dit stuk centraal hoe je verder omgaat met de

uitwerking; het is namelijk een kadernotitie. Veel zaken - de ambities, de wat-vraag - zijn op hoofdlijnen beschreven. Voor ons staat centraal hoe je die gaat uitwerken. Wij zouden de wethouder dus eigenlijk willen vragen - dat staat natuurlijk ook in de notitie - hoe het vervolgtraject er nu uit ziet en wat hij daarover kan zeggen. Dat is voor ons de essentie van dit voorstel. Daar zou het in feite over moeten gaan: hoe ziet het vertrekpunt naar een nieuwe notitie eruit et cetera. Dat is voor ons nu de essentie ten aanzien van dit stuk.

Mevrouw **De Bruin** (VVD): Voorzitter. Het sociaal domein is heel belangrijk voor Voorschoten. Het betreft heel veel verschillende onderdelen en doelgroepen, is heel complex en kent veel aspecten. In de commissie hebben we al gesproken over het voorliggende voorstel. Conform wat de heer Van Oostrum zei, hebben we ook besproken om na deze kaders de uitwerking te doen, waarbij we gerichtere keuzes gaan maken. De voormalige wethouder gaf aan dat de commissie hierbij betrokken zou worden. Ik hoop van deze wethouder te horen dat hij deze planning en toezeggingen overneemt. En kan hij toelichten hoe hij dit voor zich ziet?

Er zijn verschillende amendementen aangekondigd. Wat de VVD betreft gaan we nu niet op die verschillende individuele punten de kaders herijken, maar nemen we die mee in de uitwerking, ook conform wat het CDA zei. Daarbij worden alle partijen, inclusief de raad, betrokken. Daar hebben wij natuurlijk ook een aantal aandachtspunten bij, zoals kijken naar wat meer KPI's, naar data, naar effectiviteitsmeting, naar de preventie en naar jeugd. Dat zijn allemaal elementen om mee te nemen in de uitwerking, maar dus ook voor de langere termijn. Ik ben benieuwd naar de reactie van de wethouder daarop.

Mevrouw **Wijnen** (D66): Voorzitter. Na de behandeling in de commissie en de technische sessie op de daaraan voorafgaande avond spreken we vanavond over de kaders voor de actualisatie van het beleidsplan Sociaal Domein. Zoals al door de voorgangers is gezegd, gaan we het vanavond niet hebben over de inhoud, want die komt nog. Toch dient D66 een amendement in. Dat willen we graag toelichten: waarom pleiten wij voor een wijkgerichte aanpak? Ons inziens behoeft dat meer tekst dan wat ik in het amendement heb opgeschreven. Waarom pleiten we voor die wijkgerichte aanpak en waarom willen we graag dat die in de uitwerking, dus in de komende weken of maanden, naar dat nieuwe beleidsplan wordt meegenomen? In Voorschoten gaat het eigenlijk best wel heel erg goed. In de monitor van het RIVM scoren onze inwoners bijvoorbeeld boven het landelijk gemiddelde qua hun door henzelf ervaren gezondheid. Niks meer aan doen, zou je zeggen. Vergelijk dat bijvoorbeeld met een gemiddeld rapportcijfer van een 7,5. Als je op basis van een gemeentebrede blik besluiten gaat nemen, een beleidsplan gaat schrijven of een uitvoeringsagenda daaraan gaat koppelen, zou je misschien denken: misschien moeten we nog iets doen aan eenzaamheid of zo om een nog betere score te krijgen. Verder kom je dan niet. Als je echter iets kleiner kijkt, op wijkniveau, zie je wel degelijk verschillen in die monitor. Dan scoren meerdere wijken op onderdelen onder het landelijk gemiddelde; dat geldt voor één wijk zelfs in zijn totaal. Dat is Vlietwijk, waarover een bezorgde bewoner ons vandaag een brief heeft gestuurd die bij de ingekomen stukken staat. Even terug naar mijn voorbeeld van dat gemiddelde rapportcijfer van een 7,5: als je wat kleiner kijkt, blijkt dat cijfer te bestaan uit meerdere achten en negens, maar ook uit twee zessen en één 4. Dan ligt een gemeentebrede aanpak opeens niet meer zo voor de hand en lijkt het - ook met het efficiënter om moeten gaan met onze middelen - meer voor de hand te liggen om een gerichte interventie te doen op het gebied van bijvoorbeeld de gezondheid in deze drie wijken. Dat onze wijken in Voorschoten verschillen, weten we allemaal, niet alleen qua ervaren gezondheid, waar ik een voorbeeld van gaf, maar ook qua gemiddeld inkomen per huishouden, type woningen en noem maar op. Het sociaal domein en het ruimtelijk domein lopen in elkaar over en hangen met elkaar samen. Door slimme verbindingen te maken tussen deze domeinen kunnen we gericht aan duurzame oplossingen werken. Vandaar dat we pleiten voor een wijkgerichte aanpak. Ook bij de RES - collega mevrouw Van der Krogt van GroenLinks refereerde daaraan - wordt gepleit voor een wijkgerichte aanpak. Daarom willen we dat toch graag meegeven. Het amendement luidt:

"Amendement 188.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 9 maart 2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/23/072642/333928,

constaterende dat:

- a. *inwoners van wijken in Voorschoten verschillen in het gebruik van zorg of ondersteuning op basis van de Jeugdwet, Wmo en Participatiewet;*
- b. *dit ook geldt voor de gezondheid die inwoners van deze wijken ervaren;*
- c. *openbare databronnen zoals de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein en Gezondheid per wijk en buurt van het RIVM dit inzichtelijk maken;*

overwegende dat:

- a. *wijkgericht werken bijdraagt aan een meer gerichte aanpak van (lokale) problematiek;*
- b. *wijkgericht werken daarnaast bijdraagt aan het vergroten van maatschappelijke participatie en eigen regie bij inwoners;*
- c. *wijkgericht werken ook kansen biedt voor woon- en verduurzamingsopgaven (zie Samen naar een duurzame en leefbare wijk; Uytterlinde e.a. (maart 2022));*

Besluit:

de tekst in het beslispunt onder '3. Kaders voor sturing en uitvoering' als volgt aan te vullen:

3. Kaders voor sturing en uitvoering
- wijkgerichte aanpak."

De heer **'t Lam** (GroenLinks): Voorzitter. Omwille van de tijd zal ik proberen het kort te houden; daarmee heb ik een kleine uitdaging. In de commissie zijn we al ingegaan op de problemen die we hadden met deze kaderstelling, namelijk met het ontbreken van een serieuze evaluatie. We hebben dat afgelopen maandag met de fractie maar ook met een aantal leden van GroenLinks besproken. De conclusie over het stuk werd er eigenlijk niet milder op. Een van de randvoorwaarden in dit stuk is: blijven leren. Dan komt de vraag op waarom het college eigenlijk niet aan die voorwaarde voldoet. Als je niets wil leren van het bestaande beleid en dus geen serieuze evaluatie uitvoert, hoeveel zin heeft een nieuw beleidsplan dan? Het lijkt erop dat de gemeente vooral bezig is met zichzelf door te kijken wat de gemeente kan bieden en wat de gemeente nodig heeft om zaken te bieden, terwijl datgene wat nodig is bij inwoners eigenlijk het uitgangspunt zou moeten zijn. Als je dat helder hebt, kan je gaan kijken wat de gemeente kan bieden en met hulp van wie. Deze notitie voelt een beetje onaf en is eigenlijk niet volwassen genoeg om als basis te dienen. Ondanks deze opmerkingen wil GroenLinks graag constructief meedenken. De bestaande kaders zijn bekend en klinken voor een deel echt niet onlogisch, maar zij doen weinig recht aan de ontwikkelingen van de afgelopen jaren in het sociaal domein. Toch willen wij ook graag die ontwikkelingen betrekken bij het ontwikkelen van nieuw beleid voor het sociaal domein. Om hierbij te helpen en dit een stimulans te geven, dienen wij amendement 187 in. Daarmee willen wij zorgen dat mantelzorgers een duidelijke plek krijgen in het toekomstige beleid voor het sociaal domein, gelet op de belangrijke rol die zij in dat domein spelen. Het amendement, dat mede wordt ingediend door de PvdA, luidt:

"Amendement 187.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 9 maart 2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/23/072642/333928 Kaders sociaal domein beleid d.d. 9 maart 2023,

constaterende dat:

- a. *de voorgestelde kaders voor het sociaal domein beleid de bestaande kaders van het huidige sociaal domein beleid zijn;*
- b. *de raad mensen die zorg en ondersteuning nodig hebben, deze in de toekomst ook wil blijven bieden;*
- c. *mantelzorgers een groeiende groep zijn die ondersteuning nodig hebben bij hun taken;*

overwegende dat:

- d. *in de afgelopen jaren het sociaal domein, ook in Voorschoten, is veranderd;*
- e. *eenzaamheid in Voorschoten gegroeid is en zelfredzaamheid onder druk staat;*

- f. personeelsgebrek in alle sectoren, ook in het sociaal domein, een grote zorg is, waardoor mantelzorgers in toenemende mate de taken van professionals gaan overnemen, hetgeen risico's meebrengt voor de kwaliteit van de zorg;
- g. de Participatiewet aangepast is, de Wmo aangepast gaat worden en de jeugdzorg in een soort permanente staat van crisis zit;
- h. mantelzorgers al tijden een cruciale rol spelen in het sociaal domein en bij de zorg voor onze inwoners;
- i. mantelzorgers, naast de zorg die zij verlenen, thuis ook een eigen leven hebben waarbij andere zorgen en het eigen levensonderhoud ook gewaarborgd moeten zijn;
- j. mantelzorgers door de zorg die zij verlenen vaak last hebben van overbelasting, onduidelijkheid ervaren waar hulp verkregen kan worden en vaak moeite hebben om hulp te vragen;

Besluit:

de tekst in het beslispunt onder 'de voorgestelde kaders betreffen:' als volgt te wijzigen:

Onder 1 Visie en inhoudelijke doelen toe te voegen:

- Inwoners die mantelzorg verlenen, worden door de gemeente ondersteund."

In het kader van verbetering van de kaders heeft ook D66 een voorstel gedaan. Dat vinden we interessant, maar ik ben benieuwd wat die wijkgerichte aanpak inhoudt. Dat is een vraag aan de fractie van D66 en ook aan de wethouder: wordt die wijkgerichte aanpak de norm en gaan we altijd zo werken in Voorschoten of is dit een optie die de gemeente kan gaan gebruiken?

Naast dit aandachtspunt zijn er nog een aantal zaken die geregeld moeten worden voordat een toekomstig beleidsplan acceptabel en zinvol is. Dat geldt uiteraard voor de al genoemde evaluatie: heeft het huidige beleid opgeleverd wat gewenst is? Verder moet duidelijk worden wat de rol van de gemeente is in het sociaal domein. Dat moet echt helder zijn. In dit stuk zelf wordt aangegeven dat de gemeente dit op terreinen nog niet helder heeft. Het is echt belangrijk dat we dit de komende periode duidelijk krijgen. Verder moeten er prioriteiten gesteld worden bij de doelstellingen die erin staan. Ook dienen er criteria te komen op basis waarvan er gestuurd en gemeten kan worden, zodat we ook in de toekomst sowieso kunnen evalueren maar ook góéd kunnen evalueren.

De **voorzitter**: U heeft nog 28 seconden voor de rest van de vergadering.

De heer **'t Lam** (GroenLinks): Dat is ruim voldoende.

De **voorzitter**: Mooi. Het is goed om dat te horen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. In de bespreking in de commissie M&S is de PvdA zeer kritisch geweest over dit stuk. Ik ga onze uitgebreide bijdrage niet herhalen, maar ik wil wel een aantal opmerkingen maken. Aan het maken van een nieuw plan gaat vooraf dat je goed nagaat hoe de huidige werkwijze functioneert en of er eventueel nieuwe ontwikkelingen zijn waardoor je wellicht van plan moet veranderen. In de visie van het college van B en W is de zorg voor alle bewoners van verschillende leeftijden in Voorschoten goed geregeld en zijn grote veranderingen niet nodig. Het startpunt van toegankelijke en laagdrempelige zorg is en blijft bij de inwoner. Dat klinkt sympathiek en past perfect binnen het beeld van de zelfredzame burger die zijn of haar weg weet te vinden in het doolhof van alle regelingen. Maar dit beeld is achterhaald. Vorig jaar concludeerde het Sociaal en Cultureel Planbureau dat we realistisch moeten zijn over de zelfredzame en zorgzame samenleving. Er is een groot verschil tussen de verwachtingen van politiek en bestuurders en de ervaringen vanuit de uitvoeringspraktijk over de eigen kracht en zelfredzaamheid van burgers en mantelzorgers, ook in Voorschoten. Zelfredzaamheid is namelijk niet zo vanzelfsprekend. Niet iedereen kan meedoen. Ongeveer 2,5 miljoen Nederlanders hebben moeite met lezen, rekenen en het gebruik van een computer of smartphone. Hierover is helemaal niets terug te vinden in het voorstel van het college. Dat is blijkbaar geen aandachtspunt voor het maken van een nieuw beleidsplan. We willen een aanpassing van de uitgangspunten voor het nieuwe plan. Er moet bijzondere aandacht zijn voor inwoners voor wie zelfredzaamheid niet zo vanzelfsprekend is en op het punt van toegankelijkheid moeten er speciale initiatieven zijn voor laaggeletterden en digibeten. Daarbij past geen afwachtende houding tot het moment waarop de

zelfredzame burger aan de bel trekt, want dan worden degenen die op een bepaald moment van hun leven niet zelfredzaam zijn, moeilijk geholpen. Dit vereist dus een actieve opstelling van de gemeente. Het amendement luidt:

"Amendement 184.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 9 maart 2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/23/072642/333928,

constaterende dat:

- a. het vaststellen van kaders voor het actualiseren van het beleidsplan Sociaal Domein 2023 mede gebaseerd moet zijn op een analyse van recente ontwikkelingen en ervaringen in het werkveld;*
- b. het Sociaal en Cultureel Planbureau in een publicatie van maart 2022 vaststelt dat de ondersteuning die aan mensen wordt geboden vaak tekortschiet, met een te groot beroep op zelfredzaamheid van burgers;*
- c. het Sociaal en Cultureel Planbureau in dezelfde publicatie constateert dat 'in veel gevallen vooral mensen met relatief lichte hulpvragen worden geholpen, mede ingegeven door financiële overwegingen. Het planbureau pleit ervoor om prioriteit te geven aan de meest kwetsbare groepen';*
- d. het Sociaal en Cultureel Planbureau in het onderzoeksrapport Sociaal Domein op Koers schrijft: 'Wees realistisch over redzaamheid en de zorgzame samenleving. We zien een discrepantie tussen de verwachtingen van de wetgever en de ervaringen van de uitvoeringspraktijk als het gaat om eigen kracht, (zelf- en samen-)redzaamheid en de zorgzame samenleving. Dit geldt voor cliënten, maar ook voor mantelzorgers;*
- e. de Stichting Toekomstbeeld der Techniek op grond van een andere studie vaststelt dat zelfredzaamheid niet zo vanzelfsprekend is: 'Niet iedereen kán meedoen, en niet iedereen wil meedoen. Deze studie toont aan dat digitalisering ook in de toekomst mensen uitsluit als er onvoldoende aandacht is voor toegankelijkheid en conclusie';*
- f. we tevens signalen van zorgprofessionals en bewoners in Voorschoten krijgen, die de zorgen van het Sociaal en Cultureel Planbureau en de Stichting Toekomstbeeld der Techniek bevestigen;*

overwegende dat:

- a. in de notitie Kaders actualisatie beleidsplan Sociaal Domein Voorschoten onvoldoende aandacht wordt besteed aan recente inzichten die de afgelopen jaren zijn opgedaan over het fenomeen zelfredzaamheid;*
- b. niet voor iedere inwoner van Voorschoten zelfredzaamheid vanzelfsprekend is en zijn of haar weg weet te vinden naar instanties die ten doel hebben zorg te dragen voor de juiste ondersteuning op tijd;*
- c. deze nieuwe inzichten niet hebben geleid tot aanpassing van visie en onderliggende doelen. In het hoofdstuk 'voorstel voor de beleidskaders' schrijft het college: 'De conclusie is dat de visie op het sociaal domein en de hierin genoemde maatschappelijke agenda nog prima passen in de huidige tijd'. (blz. 8)*

van mening dat met het oog op het vervolgtraject nieuwe inzichten, aanpassing van de voorgestelde kaders noodzakelijk is;

Besluit de tekst in het beslispunt onder 'de voorgestelde kaders betreffen:' als volgt te wijzigen: (wijzigingen zijn niet cursief in de tekst aangebracht)

1 Visie en inhoudelijke doelen

- Veel inwoners zijn zelfredzaam en kunnen zo lang mogelijk de regie over hun leven houden.*
- Zorggedragen wordt voor inwoners voor wie zelfredzaamheid niet zo vanzelfsprekend is.*
- Voorschoten is veilig; er is sociale cohesie.*
- Er is een duurzaam systeem voor zorg en ondersteuning. De ondersteuning vindt dicht bij huis plaats.*
- Prioriteit wordt gegeven aan de meest kwetsbare groepen.*
- Inwoners die hulp nodig hebben, krijgen de juiste ondersteuning op tijd.*

- *Inwoners hebben een gezonde leefstijl.*

2 Randvoorwaarden

- *Het start zo veel als mogelijk bij de inwoner.*
- *Een proactieve aanpak*
- *Een brede definitie*
- *Dichtbij, toegankelijk, laagdrempelig met een bijzonder oog voor laaggeletterdheid en digibetisme.*
- *Samen zorgen voor samenhangende zorg.*
- *Ruimte voor de professional.*
- *Flexibel op de inhoud, lage administratieve lasten.*
- *De gemeente in verschillende rollen.*
- *Blijven leren,*

en gaat over tot de orde van de dag."

In de voorliggende tekst wordt gerefereerd aan de Wet op de jeugdzorg. Die wet was zeer relevant, tot 2015. Sinds 2015 is namelijk de Jeugdwet van kracht. Dus beste college, breng deze notitie in overeenstemming met de huidige tijd, verander de wet in "Jeugdwet" en omarm ons amendement 184, zodat zelfredzaamheid echt een plek krijgt in deze startnotitie.

Mevrouw **De Bruin** (VVD): Het eerste inhoudelijke doel van het sociaal domein was al: "inwoners zijn zelfredzaam". Waaruit en op basis van welke cijfers en feiten concludeert u dat dat in Voorschoten onvoldoende aandacht krijgt?

De heer **Posthuma** (PvdA): Als u mijn amendement goed gelezen heeft - dat heeft u vast en zeker gedaan; zo ken ik u - kunt u zien dat we daar een aantal rapportages voor hebben gebruikt. Enerzijds is er natuurlijk de rapportage van het Sociaal en Cultureel Planbureau en anderzijds gaan wij in gesprek met burgers die met ons contact opnemen en met huisartsen, omdat we daar ook bepaalde signalen van krijgen. Op basis daarvan trekken wij conclusies. Ik verwijs ook naar de bijdrage van mevrouw Wijnen: er zijn in Voorschoten heel duidelijke verschillen. Er zijn heel duidelijke aandachtsgebieden, waaronder bepaalde plekken in de Vlietwijk, waar dingen niet goed gaan. Het probleem is dat ook zo'n goede bijdrage als die van D66 niet meegenomen wordt in de hele analyse om deze startnotitie te schrijven. Dat ontbreekt dus echt volledig in het hele denkpatroon van het college. Dat vind ik een gemiste kans.

Mevrouw **De Bruin** (VVD): Ik heb uiteraard alle stukken gelezen die u heeft verzonden, maar die gaan allemaal over landelijke gegevens. Als je kijkt naar de cijfers van hoe het in Voorschoten gaat, zie je ook heel erg positieve ontwikkelingen. Dus nogmaals mijn vraag: uit welke cijfers blijkt dat het in Voorschoten onvoldoende gaat?

De heer **Posthuma** (PvdA): Om een cijfer te noemen dat in het laatste debat in de commissie M&S is gegeven: de eenzaamheid in Voorschoten is in de afgelopen periode, in de afgelopen tien jaar, met 10% gestegen. Je zou denken dat dat, als je met dat onderwerp bezig bent, een belangrijk uitgangspunt is voor het beleid. Dat heeft dit college niet gedaan. Dat is een cijfer waaruit je kunt concluderen dat het niet goed gaat en dat mensen het moeilijk vinden om die actieve kant te benadrukken. Je zou echt verwachten dat het college daar iets mee zou doen, maar wij als Partij van de Arbeid moeten dit aandragen; daar is het college niet uit zichzelf mee gekomen. Er zullen nog wel een paar cijfers zijn waaruit heel duidelijk blijkt dat die activiteit er meer moet komen.

Mevrouw **De Bruin** (VVD): Ik begrijp dat u hier aandacht voor vraagt. Tegelijkertijd wil ik u erop wijzen dat zelfredzaamheid er als kader al was. Er is een hele analyse van wat je dan meet, zoals weerbaarheid, grijze druk et cetera. Daar zie je ook positieve ontwikkelingen. Mijn oproep is dus vooral: laten we vooral beleid maken op basis van bewezen feiten en cijfers.

De heer **Posthuma** (PvdA): Het punt is juist dat er bij de start van al die participatiewetten al heel veel kritiek was vanuit het werkveld. Het punt is ook dat het Sociaal en Cultureel Planbureau en tal van andere instellingen zeggen dat die zelfredzaamheid niet werkt. Professionals hier in Voorschoten zeggen dat het voor een bepaalde groep niet werkt. Ik begrijp dat men in bepaalde wijken in Voorschoten minder snel geneigd is om dit soort geluiden tot zich te nemen, maar die

geluiden zijn er en die komen tot ons. Ik vind als Partij van de Arbeid dat we daar iets mee moeten doen.

De **voorzitter**: Mevrouw De Bruin, ik begrijp dat dit nog een interruptie oproept.

Mevrouw **De Bruin** (VVD): Ja, ik ga het afronden. Ik begrijp het en het was al een doel. Wij vinden dat ook een belangrijk doel. Dat willen wij dus graag handhaven.

De heer **Posthuma** (PvdA): Dan kunt u bij dezen mijn amendement steunen. Dank u vriendelijk.

Mevrouw **De Bruin** (VVD): Daar denk ik anders over. Maar goed, laten we daar niet op ingaan.

Mevrouw **Zoun** (Voorschoten Lokaal): De heer Posthuma zegt herhaaldelijk dat hij berichten krijgt van mensen die niet zelfredzaam zijn. Die mensen zijn dus wel in staat om hulp te vragen aan de Partij van de Arbeid, maar zijn niet in staat om hulp te vragen aan de gemeente. Klopt dit?

De heer **Posthuma** (PvdA): Het is een combinatie van mensen die niet zelfredzaam zijn en signalen van mensen die mensen kennen die in die situatie zitten. Je hebt ook te maken met huisartsen die daar op een serieuze manier naar kijken. Wat ik een beetje lastig vind, mevrouw Zoun, is dat u het belachelijk maakt en dat u eigenlijk betwijfelt of het echt zo is. Het is een beetje lastig om iemand die blind is, uit te leggen wat licht eigenlijk is. Ik vind het niet zo oké dat u het harde werken ridiculiseert dat wij als PvdA-fractie doen en waarmee wij echt bezig zijn om zo veel mogelijk contact te maken met de samenleving, om in verbinding te staan en om ervoor te zorgen dat we die signalen echt ophalen. Dat valt me een beetje tegen.

Mevrouw **Zoun** (Voorschoten Lokaal): Belachelijk maken? Ik vind het gewoon heel erg lastig, want de heer Posthuma benoemt allemaal dingen via dit of dat, maar ik hoor weinig concrete problemen die er zijn.

De heer **Posthuma** (PvdA): U wilt mij echt uitdagen om met een concreet geval te komen. Er zijn gevallen bekend van een dementerende mevrouw van 83 waar de Wmo naartoe geweest is. Op een gegeven moment is de Wmo niet meer naar die mevrouw gegaan en is dat contact vervolgens eigenlijk helemaal verwaterd. Vervolgens heeft een buurvrouw er zorg voor gedragen dat die hulp daar weer komt. Het lastige bij dit soort gevallen is dat dat schrijnende gevallen zijn. Ik vind het eigenlijk niet zo kies om die hier allemaal publiekelijk te bespreken. Ik vind dus ook dat u ervan moet uitgaan dat ik mijn werk serieus doe; ik hoop dat u dat ook doet. U kunt ervan uitgaan dat ik hier op een goede en adequate manier mee bezig ben. We zijn hier geen onzin aan het verkopen; dat wil ik u eigenlijk meegeven.

Ik wil nog zeggen dat ik van harte instem met de voorstellen van D66 en GroenLinks, omdat ik dat goede voorstellen vind die een bijdrage leveren aan de menselijke maat in het sociale domein.

Mevrouw **Zoun** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Voorschoten Lokaal is blij met de aanzet voor de kaders voor het beleidsplan Sociaal Domein. Wij vonden de toon van de commissievergadering dan ook teleurstellend omdat die geen recht deed aan onze wethouder, ambtenaren en inwoners. Wij willen dat onze inwoners zo goed mogelijk terechtkomen. Hoe dat er voor individuele inwoners uitziet, is voor iedereen anders. Het is moeilijk om daar beleid op te maken, maar wij vinden het belangrijk dat onze inwoners zo lang mogelijk zelfredzaam zijn en hun eigen keuzes mogen en kunnen maken. De zorg moet daarentegen wel laagdrempelig beschikbaar zijn. Wat ons betreft is dat nu zo. De kaders binnen het beleidsstuk passen daar ook prima bij. Het stuk is nog niet compleet, maar de wethouder heeft een uitvoerig participatietraject toegezegd. Net als mevrouw De Bruin vraag ik deze wethouder dus of hij daar hetzelfde in staat.

Het amendement van de Partij van de Arbeid steunen wij niet, want wij hebben andere visies en doelen. Wij staan positief tegenover amendement 187. Zoals mevrouw Kortekaas al aangaf, missen we de mantelzorgers in dit stuk. Daarnaast gaf mevrouw De Bruin nog wat voorbeelden. Wij zijn heel benieuwd naar de mening van de wethouder. Met betrekking tot amendement 188 vragen we ons af of Voorschoten niet te klein is voor een wijkgerichte aanpak. Wellicht kunnen we die nog meenemen naar het vervolgpaticipatietraject.

De **voorzitter**: Ik attendeer het college erop dat er nog 2 minuten en 39 seconden spreektijd is.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Ik zie de voorliggende kaders voor het sociaal domein echt als een startpunt om straks door middel van de ingeplande participatie maar ook nog een keer met u als raad of in ieder geval in de commissie die uitwerking verder te brengen, zodat we uiteindelijk samen tot een goed stuk komen. De commissievergadering was nog met wethouder Zoetemelk. Daarin is gezegd: zullen we de kaders zoals ze nu zijn, even laten voor wat ze zijn en samen die uitwerking gaan maken? De wethouder heeft destijds toegezegd dat wij gaan kijken of we nog een extra uitwerkingssessie met u kunnen inplannen. Die is inmiddels ingepland. U kunt die in de agenda zetten: die sessie is op 12 april. Nogmaals, voor mij is dit een startpunt. Het is zeker nog niet compleet. We moeten naar een compleet stuk toe, zoals velen van jullie ook hebben gezegd.

Er staan heel interessante punten in de ingediende amendementen, punten waar ik het hartstikke mee eens ben, maar ook punten waarover we het misschien nog wat meer met elkaar moeten hebben, niet nu heel snel maar wat uitgebreider. Bijvoorbeeld over het punt van de mantelzorgers denk ik: natuurlijk, dat is logisch. Maar aan de andere kant hebben we natuurlijk ook andere doelgroepen. Vergeten we die niet als we nu alleen dat kader meenemen? Maar het geldt ook voor de wijkgerichte aanpak. Die is op zich natuurlijk hartstikke logisch en valt natuurlijk ook samen met het stuk: we willen dat zorg zo dichtbij mogelijk wordt georganiseerd en we willen natuurlijk ook een stukje maatwerk. Dat doen we ook al veel; ook Voor Elkaar doet dat al veel. Maar toch zie ik dat ook een klein beetje meer in die uitwerking dan echt alleen in die kaderstelling. Ook in de inbreng van de Partij van de Arbeid zitten echt interessante elementen, maar er zitten ook een paar elementen in waarvan ik denk dat we daarover met elkaar nog even wat meer van gedachten moeten wisselen. Daarom zou ik willen vragen - nogmaals, met de toezegging dat er nog een uitwerkingssessie komt - of u deze onderwerpen en deze inbreng wilt meenemen naar die sessie, zodat we daar met z'n allen gaan kijken naar het completer maken van dat stuk. Als we dat met z'n allen doen en als het dan niet voldoende in dat stuk terechtkomt, kunt u altijd nog overwegen om de amendementen, wanneer het uiteindelijke beleidsstuk komt, naar voren te brengen. Dat zou ik dus willen voorstellen: nu het stuk zoals het is, met de kaders zoals ze zijn en met de zojuist nog bevestigde eerdere toezegging van wethouder Zoetemelk. Dat is eigenlijk de vraag.

De **voorzitter**: Even voor mijn scherpste, zodat we weten waar straks op gaat worden gereageerd: wanneer vindt die uitwerkingssessie plaats?

Wethouder **De Bruijn**: Op 12 april.

De **voorzitter**: En bij die uitwerkingssessie kunnen nog alle inhoudelijke elementen worden toegevoegd dan wel worden verwijderd.

Wethouder **De Bruijn**: Ja.

De **voorzitter**: De kaders bieden geen strakke dingen waardoor ...

Wethouder **De Bruijn**: Ze zijn het startpunt.

De **voorzitter**: Ze zijn gewoon het startpunt en zaken kunnen nog in alle breedte worden aangepast. Dan weten we waar we straks ja of nee tegen gaan zeggen.

Wethouder **De Bruijn**: Dit is ook in de commissie aan de orde geweest.

De **voorzitter**: Excuses, ik heb de commissie niet helemaal gevolgd. We gaan naar de tweede termijn, waarbij ik u vraag om ook in te gaan op het voorstel van de wethouder ten aanzien van een uitwerkingssessie, gelet op de voorliggende amendementen. Ik geef u in overweging om dat voorstel mee te nemen.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Wij hebben in de commissievergadering ook een discussie gehad over de startnotitie Subsidiebeleid. Ook daarbij zijn we tot de conclusie gekomen dat de daarin opgenomen kaders - om met Ruud Lubbers te spreken - vertrekpunten waren. Dus we vertrekken ergens vandaan. Dat geldt hier ook. De kaders zijn adequaat en hebben wat ons betreft ook draagvlak, maar de essentie der dingen zit natuurlijk in hoe je het uitwerkt en toepast op de gemeente Voorschoten. Daar hebben we een extra raadsessie voor nodig. Die is al toegezegd. Het is fijn om te horen dat die op 12 april is. Wat mij betreft gaan we daar als raad of

als commissie Mens en Samenleving de inhoud verder verstevigen, van substantie voorzien en verder uitwerken. Wat ons betreft is het voorstel dus prima.

Mevrouw **De Bruin** (VVD): Voorzitter. Dank aan de wethouder voor de beantwoording. Het lijkt ons goed om 12 april te gebruiken om hierover door te praten. Daar kijken we dus naar uit.

Mevrouw **Wijnen** (D66): Voorzitter. Op zich is het een goed voorstel. De enige bedenking die wij erbij hebben, is dat het debat met een technische sessie niet plaatsvindt in de openbaarheid. Wellicht kan de wethouder daar nog zijn gedachten over laten gaan. Ik heb in mijn eerste termijn een vraag vergeten die hierbij relevant is. Ons inziens is het re-integratie- en participatiebeleid een essentieel onderdeel van het beleidsplan Sociaal Domein of het hangt daar in ieder geval zeer sterk mee samen, maar de behandeling is niet gelijktijdig. Kan de wethouder toezeggen dat er een gelijktijdige behandeling plaats gaat vinden. Ik geef alvast een schot voor de boeg: u mag daar ook even over nadenken en daar bijvoorbeeld een brief over schrijven.

De heer **t Lam** (GroenLinks): Voorzitter. Ik heb geen bezwaar tegen een bijeenkomst op 12 april, maar ik vind het voorstel te vaag om op basis daarvan nu geen amendementen te handhaven. Ik moet het hierbij laten, maar mijn amendement blijft dus staan.

De **voorzitter**: Dus u handhaaft het amendement.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik deel eigenlijk de insteek van de heer 't Lam. Op zich is die bijeenkomst oké, maar wat stellen we dan vanavond eigenlijk vast? Kun je het stuk dan niet veel beter aanhouden of intrekken? Er gaat immers een verbeteringslag op worden gedaan en daarna moet het weer vastgesteld worden. Ik noem ook vooral wat mevrouw Wijnen net zei: er vindt geen openbaar debat plaats. Dat vind ik eigenlijk niet zo goed. Ook ik handhaaf dus mijn amendement. Zitten we nu overigens ook in de tweede termijn, zodat ik daarin nog wat kan bijdragen? Dan wil ik daar immers gelijk op verdergaan.

De **voorzitter**: Dat is prima, maar er is eerst een interruptie.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Dat openbare debat vindt natuurlijk plaats bij de vaststelling van de beleidsnotitie. Het is gewoon een technische sessie, maar het debat wordt gevoerd bij de vaststelling van het document.

De heer **Posthuma** (PvdA): Dat overtuigt me nog niet helemaal, meneer Van Oostrum.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Neem nog even tijd, meneer Posthuma.

De heer **Posthuma** (PvdA): Zeker, we kunnen er straks nog een biertje over drinken.

De **voorzitter**: Meneer Posthuma, let op uw tijd.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ja, ik houd het heel kort. Mevrouw Wijnen gaf terecht aan dat het gemiddelde in Voorschoten vrij hoog is. Daarmee wordt gedacht dat het allemaal goed gaat, maar we hebben in de samenleving de neiging om te veel in onze eigen bubbels te blijven. Buiten de bubbels kom je op plekken waar het echt helemaal niet goed gaat. Zelfs in Voorschoten is het goed om je te realiseren dat er plekken zijn waar het echt veel minder gaat. Die aandacht daarvoor moeten wij als totale raad behouden. Dat zal ik namens de Partij van de Arbeid altijd graag inbrengen.

Mevrouw **Zoun** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Wij hebben geen bezwaar. Wij vinden het een goed idee om dit op 12 april verder te bespreken en om het nieuwe stuk vervolgens in de openbaarheid te bespreken in de commissie en vervolgens wellicht ook nog een keer in de raad openbaar te bediscussiëren. Als ik het goed heb, is dat toch het hele democratische proces?

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer 't Lam; let op uw spreektijd.

De heer **'t Lam** (GroenLinks): Mag ik hieruit begrijpen dat er een raadsvoorstel wordt toegevoegd aan de langetermijnagenda? Want hierna komt er een beleidsplan waarover gestemd moet worden; er wordt niet meer opnieuw over de kaders gestemd.

De **voorzitter**: Ik constateer dat u een vraag stelt, wellicht een extra vraag aan het college. De wethouder zal die vraag meenemen in de beantwoording.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Ik ga in op de openbaarheid. Het is natuurlijk een themasessie. Dat is inderdaad geen commissievergadering, maar ik zie het wel echt als een stukje participatie van de raad om de juiste inbreng mee te geven. Daarna vindt natuurlijk het debat plaats. Mocht het technisch mogelijk zijn om het uit te zenden, dan heb ik daar totaal geen problemen mee. Ik weet niet hoe dat werkt of geregeld is, maar volgens mij komt dat goed. Ook ik zou het stuk over het re-integratie- en het participatiebeleid graag gelijktijdig behandelen. Ik heb even niet in mijn hoofd wat daarbij het tijdsplan is. Ik hoor nu dat er in ieder geval wel veel ruimte tussen zit. Bij het re-integratie- en participatiebeleid zijn we ook afhankelijk van derden. Ik moet heel eerlijk zeggen dat het ook niet altijd ideaal is als we één van de twee een stuk naar achter moeten schuiven. Ik denk dus dat het beter is om dat toch los te trekken.

Mevrouw **Wijnen** (D66): Mijn vraag aan de wethouder is hoe wij dan de samenhang kunnen beoordelen en hoe we voorkomen dat we bijvoorbeeld met het beleidsplan Sociaal Domein iets vaststellen wat we vervolgens bij de vaststelling van het nieuwe re-integratie- en participatiebeleid weer met terugwerkende kracht moeten corrigeren.

Wethouder **De Bruijn**: Laat ik nou toevallig iets weten over welke kant het re-integratie- en participatiebeleid op gaat. Misschien kan ik daar vooraf dus iets over melden of delen. Laten we dat dus even proberen.

Mevrouw **De Bruin** (VVD): Misschien is het een technische vraag, maar in de langetermijnagenda staat dat we in de vergadering van de commissie M&S van 8 juni beide documenten bespreken, dus zowel het sociaal beleid als het re-integratie- en participatiebeleid. Klopt dat niet?

Wethouder **De Bruijn**: Zullen we daar gewoon even op terugkomen?

De **voorzitter**: Ja, precies, want we horen hier nu verschillende geluiden. We worden heel goed gesouffleerd, maar ik constateer dat we nu verschillende geluiden horen. Indien het samen kan worden behandeld, denk ik dat het college dat voorstel via het presidium gaat voorleggen aan de raad. Ik stel dus voor dat we daar even naar kijken en dat we bij de eerstvolgende vergadering van het presidium de huidige planning hebben en bekijken of daarin geschoven kan worden, omdat we ook voor het re-integratiebeleid afhankelijk zijn van de gemeente Leidschendam-Voorburg, zoals ik me heb laten vertellen.

Wethouder **De Bruijn**: Ik ben het zeker eens met het belang van de samenhang.

Er is gevraagd of er een extra beleidsstuk komt. Nee, zo zie ik dat niet voor me. Het is precies zoals we zeggen: we hebben een themasessie en van daaruit gaan we het verder uitwerken richting het beleidsstuk. Tot zover, ook gezien mijn minustijd.

De **voorzitter**: Zijn alle vragen beantwoord? Ik constateer dat dat zo is. Dan sluit ik de beraadslaging. We gaan stemmen over de drie amendementen.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Zouden we één minuut kunnen schorsen?

De **voorzitter**: Zeker.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: Meneer Van Oostrum, u had de schorsing aangevraagd.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Ik heb met enkele mensen gesproken en naar aanleiding daarvan hebben ze een mededeling.

Mevrouw **Wijnen** (D66): Voorzitter. De mededeling waar meneer Van Oostrum op doelde, is dat wij het wijkgericht werken toch graag meenemen naar de technische sessie. Dan kunnen we het

altijd weer aan de orde stellen in de commissievergadering of op een ander moment. We houden amendement 188 dus aan.

De **voorzitter**: Amendement 188 komt dus niet in stemming.

Mevrouw **Wijnen** (D66): Dat klopt.

De **voorzitter**: Aanhouden kan formeel-juridisch eigenlijk niet, maar het komt helemaal goed. U kunt het amendement altijd weer opnieuw indienen.

De heer **'t Lam** (GroenLinks): Voorzitter. Ik heb dezelfde mededeling als mevrouw Wijnen, maar dan over amendement 187.

De **voorzitter**: Ook amendement 187 komt niet in stemming. Ook dat komt later wellicht terug, maar eerst is er de technische sessie op 12 april.

Zijn er nog andere mededelingen? Ik constateer in elk geval dat de wethouder een toezegging heeft gedaan, hoewel het ook al eerder was toegezegd. Op 12 april zal een uitvoeringssessie plaatsvinden waarin allerlei onderwerpen aan de orde zullen komen, waarbij aanpassing van de kaders nog te allen tijde mogelijk is.

Mevrouw **Wijnen** (D66): Klopt het dat bij die toezegging ook hoort dat er wordt nagekeken of de planning van beide beleidsstukken gelijktijdig kan?

De **voorzitter**: Zeker, de planning gaat kijken of dat gelijktijdig kan, maar daarvan heb ik gezegd dat dat terugkomt in de eerstvolgende vergadering van het presidium. We gaan nu echt stemmen.

In stemming komt amendement 184 van de PvdA.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Ik vind het een ontzettend sympathiek amendement, maar ik vind het in dit stadium prematuur om daar iets over te zeggen, omdat we nog zoveel hierna krijgen. Ik vind het dus sympathiek, maar prematuur.

Mevrouw **Zoun** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Wat ons betreft zitten er absoluut hele sympathieke onderdelen tussen. Daarom vinden we het jammer dat het amendement in stemming wordt gebracht, want helaas zijn wij nu door de wat minder sympathieke onderdelen genoodzaakt om tegen te stemmen.

De heer **'t Lam** (GroenLinks): Voorzitter. Ook de fractie van GroenLinks zal tegen dit amendement stemmen. We zijn best tevreden over een hoop onderdelen die erin staan, maar gelet op de procedure die nu gevolgd gaat worden, vinden we het niet verstandig om hier nu voor te stemmen.

Mevrouw **Wijnen** (D66): Voorzitter. Wij willen ook graag het inhoudelijke debat met u kunnen voeren over de goede punten die hierin staan. Dus vooral vanwege de timing gaan we hier nu nog niet in mee, maar we willen er graag over in gesprek.

Het amendement wordt met een digitale stemming verworpen met 1 stem tegen 19 stemmen, waarbij de fractie van de PvdA ervoor heeft gestemd.

In stemming komt het voorstel.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **'t Lam** (GroenLinks): Voorzitter. Het zal waarschijnlijk niet erg verrassend zijn dat wij tegen zullen stemmen. Dat heeft sowieso te maken met de inhoud van het stuk, die we gewoon niet goed genoeg vinden, maar bovendien ook met de procedure die nu gevolgd gaat worden, want we dreigen nu te gaan participeren over de kaders en dat hoort niet.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik wil me graag aansluiten bij de woorden van de heer 't Lam. Ik vind het stuk onder de maat en ik vind dat we echt beter kunnen.

Het voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met 15 tegen 5 stemmen, waarbij de fracties van GroenLinks en de PvdA ertegen hebben gestemd.

11. Rapport Rekenkamercommissie over participatie in de Regionale Energiestrategie (raadsregistratienummer Z/22/068013/340217).

De **voorzitter**: De Rekenkamercommissie heeft een rapport gepresenteerd over de participatie van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties in de Regionale Energiestrategie. In de vergadering van de commissie WRG op 9 februari jongstleden zijn het rapport, de conclusies en de aanbevelingen in de aanbiedingsbrief van de RKC besproken. Op basis hiervan heeft de griffie een raadsvoorstel opgesteld, want de raad neemt een besluit over de aanbevelingen.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Ik geloof dat alle fracties hetzelfde vonden, namelijk dat de participatie die in oktober 2021 heeft plaatsgevonden, gewoon ver onder de maat was. We zijn blij met de aanbevelingen en de conclusies die de griffie heeft opgesteld. We kunnen dus met dit stuk instemmen. Ik heb toevallig maandag René Zoetemelk hier nog even over gesproken, want dit was eigenlijk een punt van hem. Hij zei dat hij hier heel blij mee is. Het is een beetje jammer dat hij hier niet meer is. Maar goed, wij zullen hier dus mee instemmen.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Voorzitter. Dit is een duidelijk rapport met duidelijke conclusies en concrete, goede aanbevelingen. Daarom is het heel nuttig. Uit het rapport komt duidelijk naar voren dat vooral het element "democratie" of "democratisering" als slecht wordt beoordeeld. Dit hangt samen met de vraag wat er echt met je inbreng gebeurt en of dit een bijdrage aan betrokkenheid en wederzijds begrip levert. Dat zijn punten die slecht scoren. Het participatietraject is inderdaad onder de maat. Het is niet ver onder de maat, want bijvoorbeeld het element "samenwerking" wordt heel positief beoordeeld. Dat zijn dus bouwstenen die we mee kunnen nemen. Wij steunen het stuk. Er is één punt. Het is een onderzoek naar het participatietraject voor de Regionale Energiestrategie. Het college zegt dat het de aanbevelingen graag overneemt. Dat is hartstikke goed. Betekent dit dat het college de aanbevelingen alleen overneemt voor toekomstige participatietrajecten voor de RES of neemt het college de aanbevelingen ook over voor participatietrajecten voor andere projecten en onderwerpen? Dat is mijn vraag, maar al met al stemt de VVD hiervoor.

Mevrouw **Van der Wende** (CDA): Voorzitter. In de commissie is hier uitgebreid over gesproken en eerder ook met de Rekenkamercommissie. Het is dus fijn dat dit rapport er is en dat we het goed hebben kunnen bespreken. Er wordt geconstateerd dat de uitgevoerde participatie niet helemaal ideaal is. We hebben nog wel wat te leren. Ook Holland Rijnland, dat betrokken is geweest bij dit verhaal, kan nog wel wat verbeteringen aanbrengen in het participatietraject. We zijn dan ook blij met de aanbevelingen die er liggen. Vooral de verwachtingen over en weer aan het begin van een participatietraject zijn belangrijk. Ook de terugkoppeling vraagt grote aandacht. We vinden het als CDA belangrijk dat participatie plaatsvindt, maar als je het doet, moet je het ook goed doen. Dat is ook een van de conclusies uit het rapport. Daar willen we graag op inzetten. We nemen die aanbevelingen dus graag over en zullen hier positief over besluiten.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Wij kunnen ons bij alle voorgaande sprekers aansluiten; dat is dus vrij kort en bondig. Het raadsvoorstel is prima verwoord. We zien de lessen die we nu leren graag terug in de volgende participatieplannen die er komen voor de RES 2.0 en, zoals de heer Lavrijsen al zei, voor andere participatietrajecten.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Dit is van de Rekenkamercommissie en niet van het college, maar we zien de boodschap die erin staat. Met de berichten die we eerder hebben gehoord, herkennen we die boodschap ook. Wat dat betreft willen wij dit zeker adresseren bij Holland Rijnland. Dat kan ik zelf natuurlijk ook doen vanuit mijn rol. Dat is de boodschap die ik kan teruggeven.

De **voorzitter**: Er was een heel concrete vraag van de heer Lavrijsen over de participatie: wordt dit ook zo doorgevoerd bij andere onderwerpen? Ik weet niet of u daar antwoord op kan geven.

Wethouder **De Bruijn**: Nee, dat weet ik niet.

De **voorzitter**: Is het akkoord dat er een technisch antwoord op deze vraag naar de raad komt?

De heer **Lavrijsen** (VVD): Daar ga ik mee akkoord, voorzitter.

De **voorzitter**: Fijn, dank u wel voor uw begrip. Er is geen behoefte aan een tweede termijn. Dan sluit ik de beraadslaging.

In stemming komt het voorstel.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

Mevrouw **Ilić** (GroenLinks): Voorzitter. Wij stemmen voor en we willen graag gaan voor goede participatie in plaats van afzien van participatie.

De **voorzitter**: Meneer Lavrijsen, geen reactie, alleen een stemverklaring. Dit is geen debat.

Het voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

12. Voorbereiden Algemeen Bestuur Omgevingsdienst West Holland 13 maart 2023.

De **voorzitter**: Dit agendapunt is bedoeld om de portefeuillehouders aandachtspunten mee te geven voor de vergadering van het AB van de Omgevingsdienst op 13 maart.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Ik wil hier mogelijk schriftelijk op terugkomen.

De **voorzitter**: Dat kan uiteraard altijd. Ik constateer dat er voor nu geen aandachtspunten worden meegegeven.

13. Bekrachtiging geheimhouding

De **voorzitter**: Er is geen voorstel voor de bekrachtiging van geheimhouding ontvangen.

14. Overig:

14.1 Motie 275 van het CDA, GroenLinks en de PvdA over steun aan Turkije en Syrië.

De **voorzitter**: Deze motie gaat over steun aan door een aardbeving getroffen in Turkije en Syrië. Ik heb begrepen dat de heer Van Oostrum de motie gaat indienen. Let op uw spreektijd! U heeft nog 1 minuut en 10 seconden.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Dat zal ik doen. Zoals bekend heeft begin februari een forse aardbeving plaatsgevonden in Syrië en Turkije, met 50.000 doden als gevolg. De schade is enorm. Dit heeft ons, net als veel andere mensen in Voorschoten, niet onberoerd gelaten. De VNG heeft gemeenten opgeroepen om beide landen en de getroffen actief te steunen. Daar hebben wij uiting aan gegeven door deze motie te schrijven. We zijn benieuwd wat de gemeenteraad ervan vindt. De motie luidt:

"Motie 275.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 9 maart 2023,

constaterende dat:

- a. recentelijk een aardbeving enorme schade heeft toegebracht aan Turkije en Syrië, met vele slachtoffers, materiële en immateriële schade als gevolg;*
- b. de VNG gemeenten heeft opgeroepen de hulpactie van Giro555 voor Turkije en Syrië te steunen;*
- c. inmiddels meer dan 100 gemeenten gehoor hebben gegeven aan de oproep van VNG en middelen, dikwijls 1 euro per inwoner, beschikbaar hebben gesteld aan Giro555;*

- d. *het college van B en W naar aanleiding van recente CDA-vragen over steun aan de getroffen en in Turkije en Syrië heeft aangegeven dat de raad het gremium is dat gaat over (financiële) steun van de gemeente Voorschoten aan de getroffen en in de bedoelde gebieden;*

van mening dat Voorschoten gehoor zou moeten geven aan de oproep van de VNG om de actie van Giro555 te steunen, gezien de enorme materiële en immateriële schade in Turkije en Syrië;

verzoekt het college van B en W van Voorschoten per inwoner 1 euro te doneren aan Giro555 ten behoeve van de getroffen en in Turkije en Syrië en deze kosten te dekken uit het positieve saldo van de jaarrekening 2022,

en gaat over op de orde van de dag."

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. De VVD is eerlijk gezegd bijzonder verbaasd over deze motie en ook over de oproep van de VNG. Als gemeenteraadsleden zitten we hier om dingen te doen voor het dorp. Dat is ook onze legitimatie voor de besluiten die we nemen over de kaders. We halen geld bij onze inwoners op ten behoeve van het dorp. We hebben niet veel geld om een heleboel dingen te doen. Ja, wij leven ook mee met de mensen in Syrië en Turkije die deze problemen ervaren, maar wij zien het niet als een taak voor de gemeente om ten behoeve van onze inwoners dat geld te doneren. Wij vinden de inwoners mans genoeg om te doneren, mochten ze daar behoefte aan hebben.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Ook wij vinden het natuurlijk een verschrikkelijk drama wat er gebeurd is in Turkije en Syrië, maar wij sluiten ons aan bij de VVD, want ook wij vinden dat lokaal opgehaald geld en geoormerkt geld vanuit de overheid ook lokaal besteed moet worden. Wij ondersteunen vanzelfsprekend wel de oproep van de VNG om aandacht te vragen voor Giro555, waar men kan doneren; ook dat wordt in de brief van de VNG gevraagd. Ik zou het college dus graag willen vragen om dat nog een keer te doen, maar ook wij vinden dat lokaal geld gewoon lokaal besteed moet worden. Het klinkt misschien een beetje onsympathiek, maar het is natuurlijk een glijdende schaal: nu gaat het over dit onderwerp en de volgende keer gaat het over een overstroming in Bangladesh. Dit is gewoon niet iets waar we ons op moeten begeven. Wij zullen dus tegenstemmen.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. Wij hebben gemeend dat vanuit het college hierover iets gezegd kan worden vanuit de portefeuille Financiën. Ook wij realiseren ons wat voor een ramp zich daar heeft afgespeeld en dat er mensen in grote nood zijn. We begrijpen heel goed dat velen in financiële zin een beetje willen bijdragen om een stukje van die nood te lenigen, maar we vinden dit een individuele keuze. Er zullen ook mensen zijn die zo'n bijdrage om welke reden dan ook niet kunnen doen. We zijn van mening dat het geld waar wij hier samen over beschikken, publiek geld is. Als we zouden besluiten om hier een bijdrage aan te doen richting Syrië en/of Turkije, negeren we eigenlijk de mening en de vrijheid van de mensen die hier niet aan mee zouden willen doen. We vinden dus ook dat het geld dat wij hier beschikbaar hebben, gealloceerd moet worden aan lokale middelen. Als wij aan Syrië of Turkije geld overmaken, gaat dat geld niet naar lokale middelen. Er zijn mensen die dat helemaal niet willen. Hoe sympathiek de motie ook moge zijn, wij ontraden dus deze gedachte.

De **voorzitter**: We gaan naar de tweede termijn.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Ik snap natuurlijk dat dit dilemma's oproept, maar het is een ramp van een enorme omvang en het is ook niet zomaar dat de VNG uitdrukkelijk dit verzoek doet. Dat is ook uniek. Dat wil ik nog even benadrukken.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Ook wij vinden dit natuurlijk een afschuwelijke ramp en wij herkennen het dilemma waar we voor staan. Het is publiek geld dat we uitgeven, maar we willen toch gehoor geven aan de oproepbrief van de VNG om gemeenten in Syrië en Turkije te ondersteunen. Het gaat dus niet zozeer om particulieren, maar echt om het ondersteunen van collega's van ons, andere gemeenten. Daarom gaan wij hiermee instemmen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat ik de beraadslaging kan sluiten.

In stemming komt motie 275 van het CDA, GroenLinks en de PvdA.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. GroenLinks heeft dit voorstel mede-ingediend en zal het steunen, niet alleen uit solidariteit met de slachtoffers en als actief lid van de VNG, maar ook als signaal aan Turkse en Syrische mede-inwoners in Voorschoten.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ook wij hebben met het CDA dit voorstel mede-ingediend en ik sluit me helemaal aan bij de woorden van de heer Deuzeman.

Mevrouw **Zoun** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Ik zal tegenstemmen, juist om de door de heer Deuzeman genoemde reden: ik had het geld liever ingezet voor de inwoners van Syrië en Turkije en ook Oekraïne die nu hier in Voorschoten verblijven.

De motie wordt met een digitale stemming aangenomen met 12 tegen 8 stemmen, waarbij de fracties van de VVD en Voorschoten Lokaal ertegen hebben gestemd.

15. Sluiting

De **voorzitter**: Ik dank u allen voor deze mooie avond. Mevrouw Van Meenen, u bent nog zes minuten jarig. We gaan daar dus een borrel op drinken met elkaar. Nogmaals dank en een fijne avond.

De voorzitter sluit om 23.54 uur de vergadering.

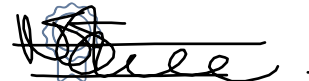
Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 5 april 2023.

De griffier,

Drs. B.J. Urban

De voorzitter,

Drs. N. Stemerding